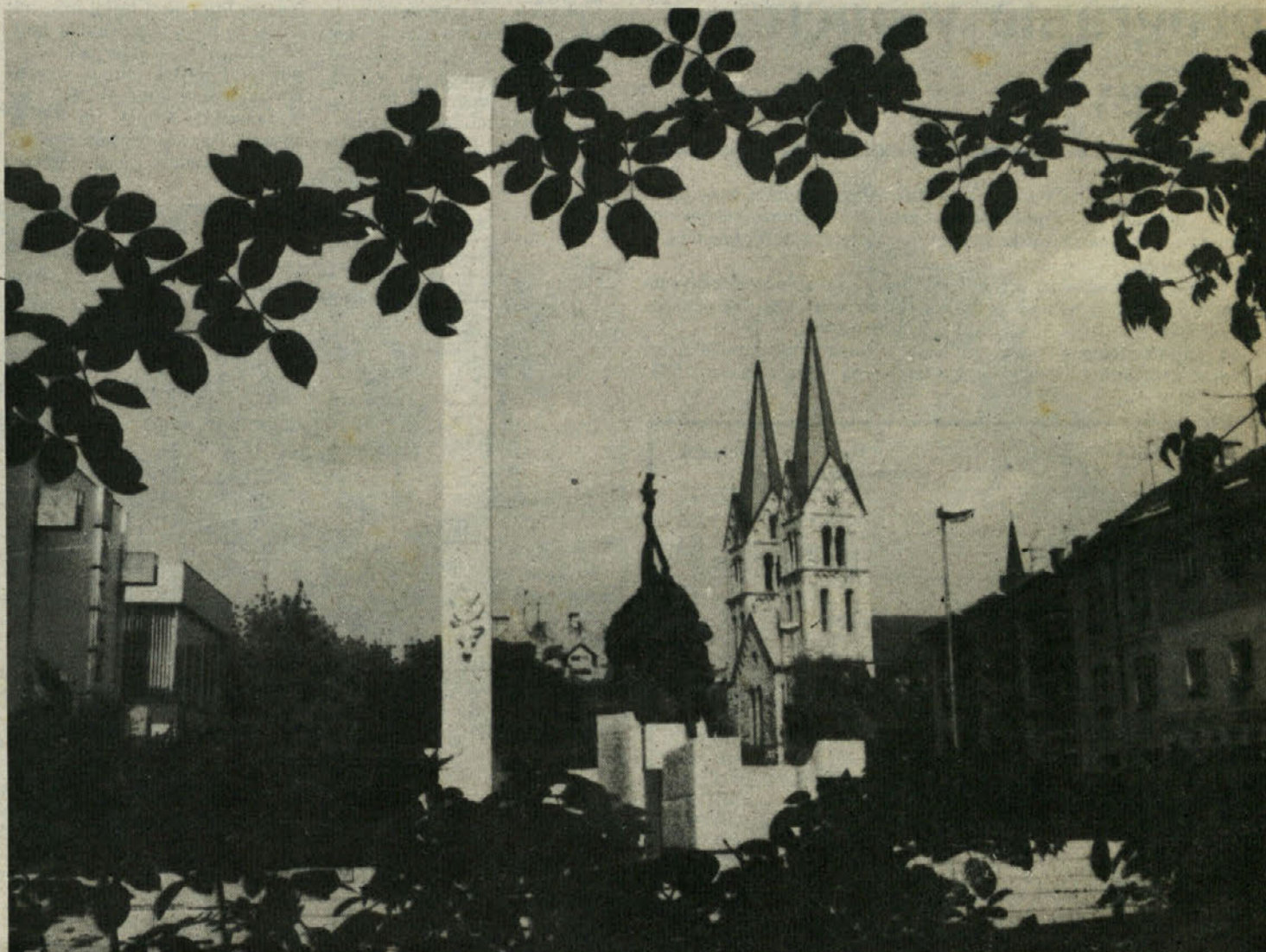

Jubilej

Praznik občine Kočevje

Občina Kočevje ima svoj praznik v spomin na zgodovinsko zasedanje zbora odposlancev slovenskega naroda, ki je bilo od 1. do 3. oktobra 1943 v sedanjem Šeškovem domu v Kočevju. Tedaj se je prvič v zgodovini slovenskega naroda svobodno in demokratično zbralo okrog 650 izvoljenih in delegiranih odposlancev in zastavilo temelje slovenske državnosti. Odposlanci vseh slovenskih pokrajin in partizanskih enot so potrdili vse doterajne ukrepe vodstva našega narodnoosvobodilnega gibanja in socialistične revolucije, začrtali so pot nadaljnje borbe, izvolili delegacijo za drugo zasedanje AVNOJ in potrdili oziroma izvolili vodstvo Osvobodilne fronte. Potrjeno je bilo bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in izražena velika podpora, spoštovanje in ljubezen vrhov-

čnih storitvah in obrti, najmanj pa v gradbeništvu in stanovanjsko-komunalni dejavnosti. Izguba je znašala 82.461 tisoč din in je v primerjavi z lanskim prvim polletjem večja za 200%, vendar je precej nižja od prvega četrtletja. Za osebne dohodke je kočevsko gospodarstvo namenilo v prvem polletju za 42% več sredstev, kar je nekoliko manj kot v naši republici. Povprečni osebni dohodek za 6.690 zaposlenih je v prvem polletju znašal 22.055 din in je nižji od republiškega povprečja. Kljub povečanim prizadevanjem nekaterih ozdov je izvoz v prvem polletju realno padel, še bolj pa se je zmanjšal uvoz glede na preteklo leto. Stopnja pokritja uvoza z izvozom je ugodna in znaša 1,94. Padla je tudi stopnja akumulativne sposobnosti, in sicer

Kočevje sedaj... - foto J. Konečnik

Originalni posnetek Kočevje 1944, ki je objavljen na naslovni strani, hrani Slavko Batis iz Kočevja. Center mesta je bil popolnoma uničen po napadu partizanskih enot in večkratnem bombardiranju. Nekdanji trg kralja Aleksandra je postal kup ruševin. Nehotena simbolika!

Po osvoboditvi so bile ruševine odstranjene z veliko zagnanostjo in nešteti udarniški urami. Urejeni prostor je dobil novo ime TRG SVOBODE. Kasneje je bil preimenovan v TRG ZBORA ODPOSANCEV. Obdobje štiridesetih let in lepši pogled na isti predel Kočevja (foto: Janez Konečnik) Slavko Batis je posodil 12 posnetkov Kočevja iz obdobja leta 1930 ter 5 posnetkov iz različnih časovnih obdobji.

Fotografije so bile preslikane, dokumentirane in arhivirane v OK SZDL Kočevje. Originali pa so bili takoj vrnjeni lastniku. Vabimo k sodelovanju lastnike slik, zlasti obdobja pred in med drugo svetovno vojno - slik iz Kočevskega območja. Foto dokumentacija je del zgodovine, del nas. Kaj poznamo in koliko želimo spoznati je odvisno od nas samih, od nas vseh. Lado Gašparac

Kočevje v letu 1944

nemu komandantu naše narodnoosvobodilne vojske tovarišu Titu. Slovenski narod je prvič svobodno in demokratično odločal o svoji usodi. Občinski praznik je priložnost, da pregledamo dosežene rezultate in preverimo, kako izpolnjujemo zastavljene cilje. Polletni rezultati gospodarjenja nam kažejo, da se zaostrene razmere v občini Kočevje odražajo še huje kot v drugih občinah. Nekateri kazalci gospodarjenja so pod republiškim povprečjem, čeprav so nekoliko boljši kot v prvem četrtletju letos. Celotni prihodek kočevskega gospodarstva je bil ob polletju za 52% večji kot v enakem obdobju lani oziroma za 12 indeksnih točk nižji kot v SR Sloveniji. Najhitrejša rast celotnega prihodka je bila dosežena v finančnih storitvah in kmetijstvu, najnižja pa v gradbeništvu in gostinstvu. Porabljena sredstva so naraščala za 6 indeksnih točk hitreje, kot celotni prihodek. V prvem polletju letošnjega leta je kočevsko gospodarstvo doseglo 2,9 milijarde dohodka ali 41% več kot lani v tem času. V naši republici je bil dohodek v tem obdobju višji za 61%. Najhitreje je dohodek rasel v finan-

za 11%, reproduktivna sposobnost pa je nižja za 7%. Za investicije je bilo porabljenih 73% več sredstev kot lani v prvem polletju, vendar je struktura neugodna, saj odpade na naložbe v gospodarstvu samo 55%. Na področju investicij so bile izvedene nekatere modernizacije in izboljšave v ozdih, nadaljevali so agromelioracijska dela v kmetijstvu in gradnjo nekaterih inflatorsturnih objektov. Letos je bilo zaključeno zbiranje sredstev po dosedanem samoprispevku. Pomembna je še gradnja vodovodov v Starem logu, Kočevski Reki in Mozlju, asfaltirana je tudi cesta v Brezovici. Letos pa so pričeli gradnjo stanovanjskega objekta za starejše občane in prizidka k pošti za razširitev telefonske centrale. Omenjeno stanje nam nalaga, da bomo morali v prihodnje več storiti za zastavljene plane in občinski stabilizacijski načrt. Pripravljamo pa se tudi na sprejem novega srednjeročnega in dolgoročnega plana, ko bomo morali načrtovati bolj v okviru naših zmogljivosti in se vsi potruditi, da bodo naloge realno zastavljene.

Jože Novak
predsednik SO Kočevje

Glasilu na pot...

Vrsto let smo v pogovorih in na sestankih ugotavljali, da smo o dogodkih, o življenju in delu v naši občini kljub mnogim novicam še vedno slabo informirani. Iz tega se je porodila želja delovnih ljudi in občanov, da bi tudi v naši občini po tolikih letih zopet imeli svoje glasilo - Kočevske novice.

S sklepom predsedstva OK SZDL to željo uresničujemo. Predsedstvo je po predhodnih aktivnostih koordinacijskega odbora za vprašanja informiranja v avgustu sprejelo sklep o izdaji glasila, spregovorilo o njegovi programski zasnovi in imenovalo uredniški odbor.

Glasilo je tu pred nami, v vsakem gospodinjstvu. Pripravljeno čaka na tople besede in tudi kritike. Pravzaprav je to tudi poskusna številka, ki bo pokazala, kaj nam je všeč in kaj ne, da bi v prihodnjem letu redno izhajalo tako glasilo, kot si ga želimo. Naša želja je, da dosežemo boljše obveščanje in da zagotovimo, da se bomo bolje poznali med seboj, se lažje razumeli in naše misli usmerili k pomembnim vprašanjem in k reševanju problemov v razvoju naše socialistične samoupravne družbe.

Glasilo mora postati ogledalo dogajanj v ozdih, krajevnih skupnostih, delegatskih skupčinah, družbenopolitičnih organizacijah, družbenih organizacijah in društvih... Skratka, vsi pomembni dogodki naj bi našli mesto v njem. Morda ima ta številka kakšne pomanjkljivosti. Ne bodimo preveč kritični, saj je to začetek. Skupno z vami, z vašim sodelovanjem, bomo v prihodnje slabosti odpravili.

Prireditve

Sobota, 29. septembra:

- ob 9. uri - tekmovanje v vojaških veščinah na Strelišču v Kočevju.

Sreda, 3. oktobra:

- ob 9. uri - otvoritev razstave in ustanovna skupščina skupnosti borcev Kočevskega odreda v Šeškovem domu.

- ob 11. uri - slavnostna seja zborov občinske skupščine, izvršnih organov in družbenopolitičnih organizacij občine Kočevje v Šeškovem domu.

Četrtek, 4. oktobra:

- ob 16. uri - tradicionalni rokometni turnir ženskih ekip pri Domu telesne kulture.

Sobota, 6. oktobra:

- ob 10. uri - proslava ob 30. letnici KTK Melamin Kočevje v Šeškovem domu.

Nedelja, 7. oktobra:

- ob 9. uri - otvoritev obnovljenega mostu med slovenskim in hrvaškim Kuzljem.

- ob 11. odkritje spominske plošče na hiši Jožeta Goršeta v Mirtovičih, kjer je bila med vojno partizanska delavnica.

Torek, 9. oktobra: - ob 19.30 uri - uprizoritev slovenske novitete Alenke Goljevšček Pod Prešernovo glavo v Šeškovem domu.

»Trikotnik prijateljstva«

Na pobudo Jamarskega društva Kraški krti iz Doberdoba v Italiji, so se jamarska društva iz Furlanije-Juljske Krajine, Koroške in zahodne Slovenije v želji za čim boljše sodelovanje, spoznavanje različnih raziskovalnih tehnik in opreme, zaradi skupnih vaj in raziskovanj in ne nazadnje zaradi boljšanja medčloveških odnosov, dogovorila, da bi vsakoletno organizirala srečanje jamoslovnih enot iz omenjenih področij pod nazivom »Trikotnik prijateljstva«.

Kot soustanovitelju tega trikotnika je pripadla čast organiziranja tega petega srečanja Društvu za raziskovanje jam Kočevje, katerega člani se ne zavedamo samo častnosti tega opravila, temveč predvsem odgovornosti za dobro predstavitev naše Kočevske.

Tridnevni tabor bo predvsem delovni in skupna raziskovanja podzemlja bodo potekala največ v okolici Črnega potoka in Mozlja, saj je to izredno zanimivo speleološko področje. Ker pa bi želeli kolege seznaniti tudi z našim mestom, njegovo kulturno dediščino ter sedanjim utripom življenja v njem upamo, da bomo ob pomoči prebivalcev, določenih posameznikov in institucij to nalogo zagotovo uspešno speljali.

DUŠAN TOŠAJ

Številke govoriyo . . .

Gospodarska gibanja in uresničevanje stabilizacijskega programa v občini Kočevje

Kočevsko gospodarstvo je zelo pestro, saj zajema industrijo, kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, promet in zveze, trgovino, gostinstvo, obrt, stanovanjsko in komunalno dejavnost ter finančne in druge storitve.

V zaostrenih gospodarskih razmerah nastopajo določene težave na ekonomskem in finančnem področju. Te so izrazitejšje v kovinsko-predelovalni industriji, kmetijstvu in gradbeništvu.

Za lažje razumevanje navajamo ozde oziroma tozde, število zaposlenih in ustvarjen dohodek v gospodarstvu na delavca za leto 1983.

Zap. št. - ozd	Štev. zaposlenihna delavca	Dohodek
1. Elektro (tozd)	118	545.975
2. Izkop	205	517.356
3. Itas	886	900.463
4. Melamin	365	1.244.247
5. Lic	814	748.998
6. Tekstilana	513	561.472
7. Trikon	351	852.094
8. Veznine Bled (tozd)	74	339.338
9. Oprema	209	1.828.538
10. Kočevski tisk	124	555.677
11. Kmetijsko gosp.	502	693.693
12. Veterina	8	806.000
13. Gozdno gosp.	621	719.385
14. Gramiz	73	404.284
15. SGP Zidar	361	376.526
16. Cestno podj. Novo mesto (tozd)	33	525.758
17. Kovinar	92	781.989
18. SAP-Stojna	47	646.000
19. Avto Kočevje	413	902.588
20. PTT - tozd	120	817.233
21. Nama - tozd	104	522.231
22. Trgopromet - tozd	232	569.328
23. Hotel Pugled	98	427.643
24. Komunalna	71	412.606
25. Hydrovod	30	549.833
26. Varnost	102	396.765
27. Računovodski biro	5	500.800
28. Morc	18	631.500
Skupaj gospodarstvo:	6.589	755.433

Ozdi družbenih dejavnosti v občini Kočevje 31. 12. 1983

Zap. št. - ozd	Štev. zaposlenih	Dohodek na delavca
1. Osnovna šola Zbora odposl.	139	478
2. Osnovna šola Vas-Gora	11	496
3. Osnovna šola Ljubo Šerčer	15	507
4. Glasbena šola	5	595
5. Gimnazija	20	442
6. Center poklicnih šol	45	431
7. Kulturni center	10	378
8. Delavska univerza	4	369
9. VIKŠO	6	82
10. Zdravstveni dom in skupne službe	135	483
11. Lekarna	18	571
12. Vzgojno-varstveni zavod	99	344
13. Dom Dušana Ravnika	14	274
Skupaj negospodarstvo:	521	441

Prikazano število zaposlenih in ustvarjen dohodek na delavca v posameznem ozdu oz. tozdu nam delno kaže ekonomsko moč in nekatere materialne možnosti razvoja. Bralec bo lahko sam opazil velike razlike. Ko govorimo o gospodarjenju v letu 1983 in ga primerjamo z letom 1982, ugotavljamo naslednje:

- povečanje vseh kazalcev gospodarjenja od gospodarnosti do reproductivne sposobnosti;
- izguba se je sicer povečala, vendar je nižja kot v posameznih obdobjih l. 1983;
- znatno so se povečala sredstva za akumulacijo in reprodukcijo;
- opazne so tudi pozitivne spremembe v strukturi razporejanja dohodka;
- doseženi rezultati so nad povprečjem SR Slovenije;
- prihodek, dosežen na tujem trgu je bil višji za 73% in je narasel z 1.081.559 tisoč na 1.866.716 tisoč din.

Uvoz je pokrit s presežki izvoza. Stopnja pokritja uvoza z izvozom je 1.94.

Torej lahko govorimo o bistvenih pozitivnih premikih, vendar velja opozoriti na nekatere negativna gibanja, ki bodo onemogočala relativno normalni razvoj. Izvršni svet SO je že nekje med poslovnim letom 1983 vztrajno

opozarjal na težave. Poglejmo nekatere:

- strukturna proizvodnja usmeritev kočevskega gospodarstva ni ugodna (kovinsko-predelovalna industrija, gradbeništvo in kmetijstvo z minimalno akumulacijo);
- stopnja odpisanosti opreme znaša 79,9%, kar pomeni, da je problem produktivnost in tehnološka zastarelost, kar omejuje razvoj;
- dve tretjini kreditov so kratkoročni krediti za obratna sredstva, kar kaže na nadaljevanje likvidnostnih težav ob visokih obrestnih merah (gospodarstvo je lani plačalo za 417.774 tisoč din več obresti, kot jih je prejelo);
- zaloge vrednostno naraščajo - v letu 1983 so se povečale za 1.039.311 tisoč din, celotna akumulacija, ki je bila dosežena v višini 842.512 tisoč din, pa je manjša od povečanja vrednosti zalog, kar pomeni ponovno drago zadolževanje;
- celotne terjatve do kupcev so višje za 608.420 tisoč din od obveznosti do dobaviteljev; kočevsko gospodarstvo je v vlogi upnika, kar mu znižuje ekonomski učinek;
- primerjava dolgoročnih obratnih sredstev z zalogami pa kaže, da je imelo gospodarstvo konec preteklega leta zato z ustreznimi trajnimi in dolgoročnimi viri le

45% vseh zalog; zakon o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev zahteva kritje in je eden izmed kazalcev za možnosti investiranja.

	SRS-izd.		Kočevje-izd	
	31. 12. 83	30. 6. 84	31. 12. 83	30. 6. 84
1. Dohodek na zaposlenega	142	157	153	137
2. Ekonomičnost	99	100	103	97
3. Rentabilnost	102	104	113	100
4. Akumulac. sposobnost v %	115	111	185	89
5. Republik. sposobnost v %	106	100	142	93
6. Čisti OD na zaposlenega	120	145	129	146

Dohodek na zaposlenega je 30. 6. 1984 v SRS znašal 507.446 din, v Kočevju 436.533 din; čisti OD na zaposlenega pa v SRS 22.904 din, v Kočevju 22.055 din.

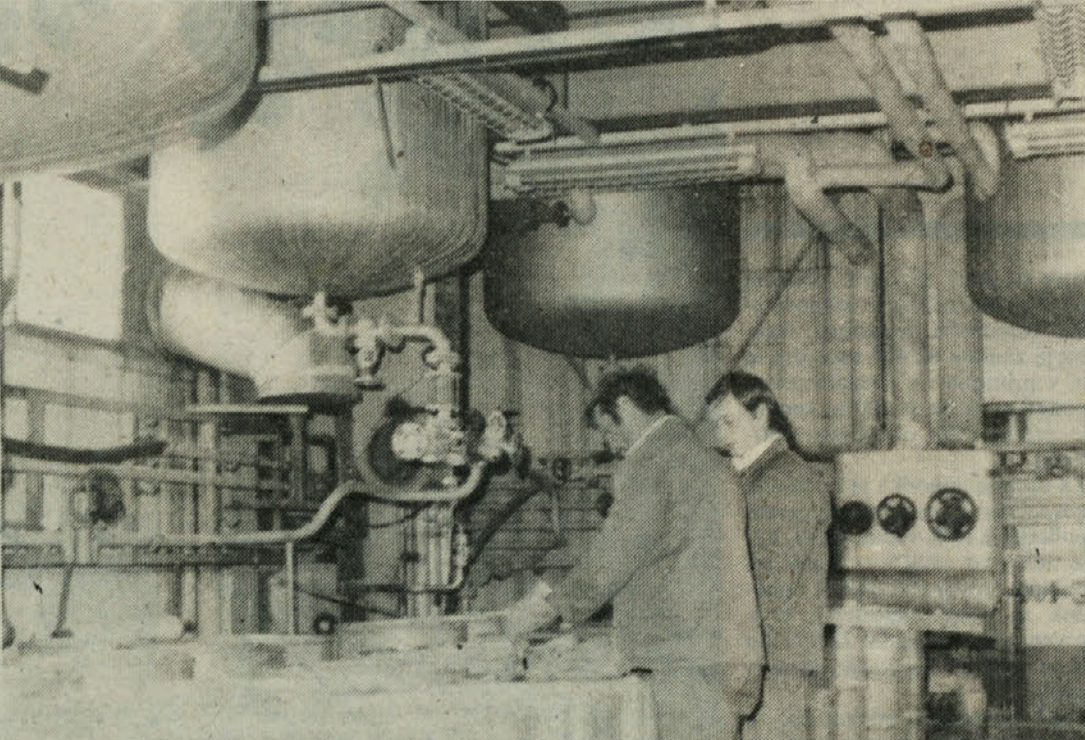
Če primerjamo lanske pozitivne premike s slabšimi rezultati prvega polletja letošnjega leta,

Namenoma izpostavljamo nekatere težave, posledice katerih se kažejo v slabših kazalcih gospodarjenja v prvem polletju 1984.

najprej opravi v lastni hiši, odločno in po samouporavni poti. Obstaja obilo kvalitetnih sklepov in usmeritev, zato ni potrebno sprejemati novih (razen, kjer je sanacija), ampak jih hitreje izvajati. Po vključevanju nekaterih novih kadrov opažamo nova

varnost in prihodnost, ne pa izstavljati družbi neporavnanih računov. Tej ugotovitvi s 13. seje CK ZKJ ni mogoče oporekati. Mislim, da smo v večini primerov v Kočevju do tega spoznanja tudi že prišli. Kočevsko gospodarstvo bo moralo proizvodnjo v prihodnosti delno preusmeriti. Tehnološki proces je treba posodobiti, če tega ne bomo storili, je vprašljiv naš nastop na tujem trgu. Pogoji za izvedbo teh dveh nalog so usmeritveni razvojni programi in združevanje sredstev. Z razdrobljeno akumulacijo bomo vzdrževali staro opremo in stare odnose.

Moramo si prizadevati, da s povečevanjem dohodka omogočamo razvoj družbe in družbenopolitične skupnosti občine.

Del proizvodnje v Melaminu - fotoarhiv Melamina

ugotavljamo, da je kočevsko gospodarstvo v slabšem položaju.

Potreben bo velik trud na vseh področjih, da preidemo iz defenzivne (obrambene) v ofenzivno gospodarsko politiko. Dosledneje je potrebno izpolnjevati obveznosti vseh nosilcev razvoja, gospodarske stabilizacije, program ukrepov in aktivnosti po uveljavitvi odmrznitve cen in doseči finančno konsolidacijo gospodarstva v občini. To moramo

pozitivna gledanja v analizi sedanjega stanja in bodočega razvoja. Tem in podobnim stališčem moramo nuditi vso podporo.

Čas zahteva večjo enotnost in medsebojno povezanost na vseh področjih. Osamitev v lastnem prostoru je nevarna in družbeno ni sprejemljiva. Biti moramo odprti in slediti tokomov družbenoekonomskih odnosov. Vsakdo si mora z lastnim delom zagotoviti obstanek, socialno

imamo še vrsto odprtih problemov v razvoju ozdov posebnega družbenega pomena. Prepričan sem, da jih bomo s skupnimi trudi tudi postopoma rešili.

Na koncu mi dovolite, da vsem občanom občine Kočevje za naš občinski praznik v imenu IS iskreno čestitam z željo, da bi se vsi skupaj dejavno vključili v razvoj našega kraja.

Stane Letonja, predsednik IS

Zveza komunistov ocenjuje . . .

Vodilna vloga v naši družbi

V občinski organizaciji Zveze komunistov v občini Kočevje v jesenskem obdobju živahno razpravljajo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ, ki obravnavajo trenutni položaj organizacije z vidika uresničevanja vodilne vloge ZKS ter krepitve njene idejne in akcijske enotnosti. Čeprav so bili predlogi sklepov 13. seje CK ZKJ sprejeti na seji centralnega komiteja že v juniju, so se prave razprave začele šele v septembru. Takšen pristop kaže na eno od slabosti v delu osnovnih organizacij, saj začnejo delovati šele po vzpodbudi od zgoraj. Izhajajoč iz te ocene in trenutnih gospodarskih in družbenih problemov v občini Kočevje so bile pred OO ZK postavljene konkretne zahteve v zvezi z obravnavo predloga sklepov 13. seje CK ZKJ. V vsakem okolju bi morali komunisti oceniti položaj, ki ga ima njihova organizacija. Kakšen je ugled OO ZK v ozdih oziroma KS? Dokaj težko vprašanje, na katero praviloma ne bi smeli odgovarjati samo člani Zveze komunistov, temveč tudi ostali delovni ljudje in ostali občani. Za ocene, ki jih bodo sprejemale posamezne osnovne organizacije, pa je potrebno, da se sprejmejo na podlagi obravnavanih trenutno najbolj perečih vprašanj posameznega okolja in ocene aktivnosti članov ZK pri odpravljanju teh problemov. Članstvo in organizacija kot celota ne morejo biti pasivni opazovalec dogajanj okoli sebe, temveč morajo aktivno in kritično obrav-

navati vsako odprto vprašanje, sprejeti usmeritev za reševanje obravnavanega problema in vztrajati pri doslednem uresničevanju sprejetih sklepov in stališč. V ozdih in KS v občini Kočevje je vrsta odprtih vprašanj, na katera bi morali člani ZK konkretno in jasno odgovoriti. To zahteva postavljajo tudi drugi delovni ljudje in občani. Iz razprave ene od članic aktivna komunistov neposrednih proizvajalcev pri OK ZKS Kočevje lahko povzamemo eno temeljnih misli glede odnosa delovnih ljudi do Zveze komunistov. Navedla je, da so delovni ljudje kritični do dela in vloge Zveze komunistov in da od te organizacije tudi veliko pričakujejo, in sicer da bo obravnavala vse probleme ter tudi kaj rešila.

Ugotavljamo, da so člani v večini OO ZK dojemali, kaj je glavno pri obravnavi predloga sklepov 13. seje CK ZKJ. Marsikje, kjer so že nekaj časa delovali zelo formalno, so se odkrito pogovorili o svojem trenutnem položaju, kritično pa so ocenili tudi delo vsakega člana. Tistim, ki v dosedanjem načinu dela niso bili vajeni kritike, takšne razprave niso vseh in ostro napadajo vse, ki želijo okrepiti akcijsko moč in ugled Zveze komunistov.

Zaradi tega tudi ni odveč navesti, da bodo morale OO ZK, ko bodo urejale in krepile svoje vrste, pri tem tudi razčistiti s tistimi člani, ki sta jim tuja statut in program ZKJ in ki jim je v mnogih primerih organizacija zaslonba za dosedanje ozko osebne interese.

Vsi navedeni poudarki so zgolj opek pogled na izhodišča za razpravo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ, s katerim želimo člani ZK usmeriti v konkretno nadaljevanje razprave, ostale delovne ljudi in občane pa obvestiti o aktivnostih v občinski organizaciji ZK. Če je prvi članek o delu občinske organizacije ZK splošen oz. podaja glavne usmeritve v zvezi z obravnavo predloga sklepov 13. seje CK ZKJ, pa bo potrebno v naslednjih številkah Kočevskih novic obravnavati konkretne probleme oz. vprašanja in oceniti aktivnosti članov ZK pri reševanju.

Rudi Orel

aktualna vprašanja

Naše naloge

Občinski svet ZSS si bo v skladu s sklepi 10. seje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije (glede reševanja nekaterih vprašanj na področju življenjskega standarda delavcev in njihovih družin) predvsem prizadeval za izpolnjevanje naslednjih nalog:

1. Poskrbel, da bodo organizacije združenega dela izdelale realne načrte produktivnega zaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest.
 2. Uveljavljati sprejete usmeritve na področju oblikovanja in delitve sredstev iz sklada skupne porabe, ki mora imeti tudi socialno vlogo. Pri tem je treba izločiti vse izdatke, ki niso namenjeni prehrani med delom, letnemu oddihu delavcev in solidarnostne pomoči. Spodbujati bo solidarno združevanje navedenih sredstev v okviru delovnih organizacij - sozda. Uveljaviti bo treba dosledno upoštevanje materialnega in socialnega položaja delavcev in njihovih družin pri vsaki delitvi sredstev iz sklada skupne porabe.
 3. Odpravljati nizke osebne dohodke delavcev, povezane seveda z rezultati dela. Nujno je treba določiti novo višino zamenskega osebne dohodka že pred decembrom 1984. Rast osebnih dohodkov je še vedno manjša od dogovorjene ravni v resoluciji in ker lahko pričakujemo še večjo rast cen življenjskih potrebščin v jesenskih mesecih je predlagan najnižji zamenski osebni dohodek 15.000 dinarjev.
 4. Sredstva za solidarnostne pomoči se morajo uporabiti predvsem za konkretne občasne pomoči v funkcionalni obliki (kurjava, ozimnica, šolske potrebščine).
 5. Urediti je treba skupno evidenco prejemnikov socialno-varstvenih pomoči v občini.
 6. Slehernemu prejemniku socialno-varstvene pomoči je treba zagotoviti družbeno dogovorjeno raven socialne varnosti.
 7. Kadrovsko-socialne službe morajo zagotoviti čim bolj življenjsko in objektivno presojo pri delitvi sredstev za socialno-varstvene pomoči.
 8. Uveljaviti je treba samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva zlasti glede zagotavljanja solidarnosti med organizacijami združenega dela.
 9. Zagotoviti je treba različne možnosti družbenega varstva otrok.
 10. Pri uveljavljanju ekonomskih stanarin je treba upoštevati tudi obseg sredstev za subvencioniranje stanarin.
 11. Proučiti je treba vse možnosti in uveljaviti, da bodo proizvođa in storitve osnovnega življenjskega standarda oproščeni prometnih davkov.
 12. Uveljaviti je treba socialno in ekonomsko funkcijo davkov.
 13. Pospeševati je treba hitrejšo organiziranje porabnikov v okviru potrošniških svetov.
- Za doseganje zastavljenih ciljev bo občinski svet ZS konkretno sodeloval z osnovnimi organizacijami sindikata, delovnimi organizacijami in samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Malo pozno, pa vendar

Gospodarjenje z gozdovi v letošnjem prvem tromesečju

Gozdovi so naše veliko bogastvo — foto J. Papež

Visok sneg je v gozdovih skopnel toliko, da je bilo omogočeno normalno delo, šele v drugi polovici marca. Oživila je tudi narava in kazalo je, kot bi gozdarji želeli posnemati medvede, ki so se zbudili iz zimskega letarjenja. Zimski mir gozdov je zmotil hrup strojev, saj so gozdarji želeli čim prej nadoknaditi zamujeno. Do prve polovice leta so želelo dobro izpolniti svoje obveznosti. Potrošniki so bili oskrbljeni z lesom, veliko je bilo posajenih sadik in zgrajenih kilometrov gozdnih cest. Intenzivnega dela ni bistveno motilo deževje spomladi in poleti, niti ne dopustniški čas. K dobremu gospodarjenju so nedvomno veliko prispevale stimulacije za več opravljenega dela pri vseh delih v gozovih.

Vse seveda ni teklo tako gladko, kot je optimistično zapisano. Bilo je veliko težav pri nabavi raznih materialov, goriva, predvsem pa je še vedno veliko pomanjkanje

železniških vagonov za prevoz lesa do bolj oddaljenih kupcev in za izvoz. Druga zelo pereča motnja gospodarjenja je neredno plačilo s strani kupcev, še posebno pa plačevanje z menicami. To ovira izplačila osebnih prejemkov, ker enostavno ni denarja, čeprav je bilo blago prodano.

V poletnem času so (in še vedno) intenzivno negovali mlade gozdne zasnovе, kar je pogoj za trajen donos gozdov. Poleti si občani želijo priskrbeti drva za zimo. Kot vsa leta doslej so se gozdarji trudili, da so ustregli vsem, ki so si želeli drva narediti sami. Pri tem so tesno sodelovali tudi s Kmetijskim gospodarstvom Kočevje. Gozdarji so omogočili spravo in prevoz drv s traktorji in kamioni.

Pri oskrbi z drvni je prihajalo tudi do določenih nestrpnosti s strani občanov, ki so želeli kupiti drva na gozdni špediciji. Občasno namreč ni bilo na zalogi metrskih bukovih drv, vedno pa se je dalo kupiti goli in drva dru-

gih listavcev. Kljub čisti izgubi pri prodaji drv smo skušali občane z njim oskrbeti, res pa ne vedno tisti trenutek, ko so želeli. Sedanja vse večja poraba drv za kurjavo kaže, da bo nujno treba omejiti možno količino nakupa drv. Zlasti je to nujno pri sekanju drv na kmetijskih površinah, kjer doslej ni bilo omejitev pri tem, koliko drv si lahko nekdo pripravi. Samo drva, ki čakajo lepo pokrita na suhem, obdrže svojo toplotno vrednost. Žal pa vse preveč drv strohni, ker si jih občani pripravijo prevelike količine, ki jih nimajo kje skladiščiti. Slej ko prej pa velja pravilo: bo-

gat je tisti, ki kuri z lesom. Les je resnično tako vsestransko uporabna surovina, da je ne bi smelo toliko končati v naših pečeh. Leto se izteka in gozd bodo začeli obiskovati polharji. Čeprav je polh zakonsko zaščiten, se že pojavljajo. Gozdovi bodo postali hrupni in to ravno v času lova na jelena. Lovci bodo tožili, da ne morejo odstreljevati in če ne bodo, bodo škode po jelenjadi še večje, kot so. Že sedaj so nekateri dvajset let stari nasadi smreke tako poškodovani, da jih je treba posekati, čeprav so bili šele prvič preredčeni. Zaman je bil ves trud gozdarjev in vsa sredstva.

Do konca leta bodo gozdarji imeli še veliko dela. Jesenski čas je že dokaj nezanesljiv, saj lahko daljše deževje močno ohromi delo na prostem. Treba bo tudi pripraviti vsaj nekaj rezerv gozdnih sortimentov, da v primeru visokega snega žage ne bi stale. Pozno jesenski čas pa prinaša še dodatno delo ob iztekajočem se poslovnem letu. Žal pa so bili poletni meseci značilni tudi po tem, da so občani zaradi svojih kratkotrajnih koristi brezobzirno sekali in obsekovali lipova drevesa. Gozd je last vse družbe, vseh občanov, vendar to ne pomeni, da sme v njem

vsakdo delati, kar hoče in kar mu je trenutno največje korist. Če se obnašamo drugače, to pomeni, da se ne zavedamo vsestranskih koristi. Škode na gozdnem drevju, odlaganje smeti, nekontrolirano kurjenje v gozdovih dokazujejo, da je res tako. Vsak gospodarski proizvodni objekt je zaprt in zavarovan, le gozd je zaradi veljavne zakonodaje odprt. Prav to pa v največji meri omogoča tudi vse pogostejše kraje lesa v gozdovih. Zato se bomo morali s tem problemom v prihodnje resneje spoprijeti.

dipl. ing. gozd. Anton Prelesnik

Boš tudi ti prigriznil? — foto J. Konečnik

Na poti do hrane... — foto J. Konečnik

Družbeno in gospodarsko pomembna dejavnost

Lovske družine in njihova vloga

V kočevski občini je sedem lovskih družin in te gospodarijo z 31.000 ha lovišča. Z ostalimi lovniimi površinami gospodarijo še tri delovne organizacije: tozd Gojitveno lovišče Medved, posestvo Snežnik in lovišče Lovske zveze Slovenije Žitna gora. Lovske družine so skupno s sedmimi lovskimi družinami iz ribniške občine in občine Ljubljana Vič-Rudnik združene v Zvezo lovskih družin Kočevje. V tem sestavku želimo predstaviti, kako delajo in žive lovske družine v kočevski občini.

V lovskih družinah je trenutno včlanjeno 390 lovcev. Število počasi narašča, povprečno letno povečanje znaša 1,8%. Vsa dejavnost lovcev je prostovoljna in za svoja prizadevanja ne prejmejo nobenih nadomestil. Zaradi premajhnega poznavanja aktivnosti lovcev in njihovih dosežkov potekajo razprave o lovu običajno le okoli škode, ki jo povzroča divjad. Dejavnost lovcev velja predvsem kot rekreacija, ki se žoži le na odstrel. Zanimarjajo pa se gospodarski učinki, ki niso majhni. Lovstvo postaja iz dneva v dan vse pomembnejši gospodarski dejavnik.

Z lovišči in divjadjo gospodarijo načrtno. Vsaka lovska družina ima srednjeročni lovskogospodarski načrt, v katerem so za petletno obdobje opredeljene vse naloge, predvsem pa gojitvena dela in odstrel divjadi. Načrti so bili usklajeni z drugimi uporabniki prostora, predvsem pa z gospodarstvom in kmetijstvom. Služijo kot izhodišče za izdelavo letnih operativnih načrtov dela posameznih lovskih družin. Glavna naloga lovcev je gojitev divjadi in njeno varstvo. To je tudi razumljivo, saj je spričo vse večje urbanizacije prostora divjad resno ogrožena. Seveda pa je potrebno, upoštevajoč interese in potrebe drugih uporabnikov prostora ohraniti številčnost posameznih vrst divjadi v takem obsegu, da le-tim ni v škodo. To se doseže z odstrelom. Zadnja leta se je dokaj razmnožila jelenjad, zato je bilo potrebno odstrel te vrste divjadi okrepiti. Dejali smo že, da je vse delo v lovskih družinah prostovoljno. Tako so lovci v treh letih izvajanja srednjeročnega načrta opravili 23.510 prostovoljnih delovnih ur. Tukaj je upoštevano le fizično delo v lovišču, kot so priprava in raznos krme, gradnja in

vzdrževanje lovskih objektov brez lovskih koč in domov, košnja in vzdrževanje pašnikov in podobno. Če bi upoštevali še vodenje lovskih družin, administrativna opravila, predvsem pa odstrel in spravilo uplenjene divjadi do zbirnih mest, bi se ta številka več kot podvojila. K slednjemu je treba pristeti še čas, ki ga porabijo lovci za lovsko čuvajsko službo. Ta pa ni pomembna le za lovstvo samo, ampak je važen dejavnik v okviru družbene samozasčite, ker lovci istočasno nadzirajo dogajanje v gozdovih in tako omejujejo nedovoljene posege v gozdovih in izboljšujejo požarno varnost. Lovske družine posvečajo veliko skrb prehrani divjadi, in to iz dveh osnovnih razlogov: prvič, da zagotovijo divjadi potrebno prehrano, da ta ohranja kondicijo in se nemoteno razvija in drugič, da z navajanjem divjadi, da se prehranjuje v za to namenjenih odročnih območjih, zmanjšujejo škodo po gozdovih in na kmetijskih površinah. Voluminozno krmo, kot sta seno in paša, pripravljajo lovske družine same, ostalo pa morajo kupovati. Tako so po lovskih družinah v letu 1983 lovci pokosili 83 ha košenice in praidelali 77 ton sena za divjad. Poleg tega so položili 17,5 ton koruze, 13 ton pese, preko 6 ton soli in 11 ton mrhovine za medvede. Če želijo lovci uspešen lov in gojitev, morajo skrbeti za ustrezno opremljenost lovišč z lovskimi objekti. Sem sodijo visoke preže, solnice, krmišča, mrhovišča za medvede, lovske steze in podobno. Tako imajo lovske družine 75 krmišč za divjad, 7 mrhovišč za medvede in 174 visokih prež in še številne druge v te namene zgrajene objekte. Za prehrano in zavetje (stanišča) divjadi so predvsem pomembna

grmišča. S smotrno uporabo takih površin je možno precej zmanjšati škodo, ki jo povzroča divjad. Zaradi tega v sodelovanju z gozdarji mozaično določajo posamezne površine v gozdovih, ki so namenjene izključno za zavetje in prehrano divjadi. Lovci morajo te površine ustrezno obnavljati.

Intenziven je tudi odstrel. Tako je bilo na primer v zadnjih petih letih v celotnem ribniško-kočevskem bazenu odstreljeno 8.000 kosov jelenjadi, od tega po lovskih družinah kočevske občine 1.600 kosov, nadalje 6.100 kosov srnjadi, v istih lovskih družinah 1.570. Divjih prašičev je bilo uplenjenih 900, v lovskih družinah naše občine 230. Padlo je tudi 111 medvedov, od tega po kočevskih lovskih družinah 24. Skupno je bilo na tem območju pridobljeno 587 ton mesa, od tega v kočevskih lovskih družinah 132 ton. Samo v letu 1983 je bil izkupiček za prodano divjad v kočevskih lovskih družinah preko 7 milijonov dinarjev, od tega okoli 80% v konvertibilnih devizah. Če upoštevamo te podatke, res ne moremo več trditi, da je lovstvo le konjiček posameznikova vredna gospodarska dejavnost. Da bi se uskladili interesi uporabnikov prostora in bi se zagotovil večji družbeni vpliv na gospodarjenje z divjadjo, se lovske organizacije skupno z drugimi uporabniki prostora vključujejo v lovskogojitveno območje. Zato je ena od prednostnih nalog lovske organizacije, da ukrene vse potrebno, da bo lovskogojitveno območje zaživel tako, kot to predvidevajo zakonski predpisi in družbeni dogovor, ki so ga sklenili uporabniki prostora.

Eno najbolj spornih vprašanj, ki je pogosto povod za nesoglasja med lovci in drugimi uporabniki prostora, predvsem kmetijci in gozdarji, so škode, ki jih povzroča divjad v gozdovih in na kmetijskih površinah. Nesporno je, da je številčnost jelenjadi previsoka in da je divjad eden od glavnih povzročiteljev škod. Zato smo si lovci zadali v srednjero-

čnem obdobju nalogo, da zmanjšamo številčnost te divjadi za 20 do 25%. Odstrel se je povečal in je po loviščih že opazno zmanjšanje. Kljub temu pa se škode niso bistveno zmanjšale. Tako stanje kaže, da odstrel ni edini ukrep, ampak le eden od potrebnih. Poleg odstrela je potrebno zagotoviti prehrabeno bazo. Zelo pomemben je tudi mir. Nenehno vznemirjenje divjadi moti njen biološki ritem, kar povzroča potrebo po večji količini hrane in tako se tudi veča škoda. Z uvajanjem zaščitnih ukrepov, kot so električni pastirji, razna kemična sredstva in podobno, odvrčamo divjad od kmetijskih površin. Predvsem pa je potrebno z intenzivnim znanstvenoraziskovalnim delom ugotovljati prehranske navade divjadi in ugotovitve koristno uporabiti v prizadevanjih za zmanjševanje škod. Za slednjo nalogo združujejo lovske organizacije znatna finančna sredstva.

Na več medsebojnih sestankih z drugimi uporabniki prostora in v srednjeročnem načrtu smo lovci sprejeli take opredelitve in jih tudi zapisali v temeljne naloge lovstva v območju. Rezultati prizadevanj ne morejo biti vidni v kratkem obdobju, čeprav so pozitivni premiki že opazni.

Naloge na področju varstva, gojitve in lova divjadi so iz dneva v dan zahtevnejše, kar zahteva večjo strokovnost lovcev. To naloga vsem lovskim družinam, da posvečajo strokovnemu izobraževanju članstva kar največ pozornosti. Tega se lovci dobro zavedamo in zato je izobraževalna dejavnost po lovskih družinah načrtna, vsebinsko bogata in dokaj zavzeta.

Zbori občinske skupščine so na eni od letošnjih sej obravnavali problematiko lovstva v občini. Tedaj so bili ugotovljeni uspehi, ki so jih dosegli lovci, pa tudi pomanjkljivosti pri njihovem delu. Sklepi, ki so bili tedaj sprejeti, so dobro napotilo za nadaljnje delo, predvsem sedaj, ko prihaja obdobje za izdelavo novih srednjeročnih načrtov.

Jaka Lavriša

Aktualno vprašanje

So mladini v Kočevju potrebni prostori?

Taka in podobna vprašanja se ponavljajo v Kočevju že vrsto let. Mladi nanje vedo odgovor, kaj pa ostali? Pred približno dvema letoma je vodstvo občinske mladinske organizacije ocenilo, da je zadnji čas, da dobijo prostore za interesne dejavnosti mladih. Potreba je utemeljena, delo mladinske organizacije bi bilo lažje in uspešnejše, vemo pa, da vlada v Kočevju precejšnje mrtvilo, da ni organizirane zabave, da mladi premalo sodelujejo v političnem in kulturnem življenju, da je le na področju športa malo bolje, pa tudi tu so problemi, predvsem finančni itd. Iz arhivov smo potegnili programe dejavnosti izpred let nazaj. Izdelali smo tudi nove programe, ki se od prejšnjih ne razlikujejo mnogo. Zamenjali so se ljudje, želje so ostale enake, z njimi pa tudi problemi. Ali mladi

res toliko zahtevajo? Predlaganih je bilo mnogo rešitev in nakazanih mnogo variant, a niti ena ni bila sprejemljiva za vse, ni bila izvedljiva v doglednem času. Ob pomanjkanju finančnih sredstev le pripravljenosti ni dovolj. Bi bila tudi tu rešitev samopripek? Mladi, ki niso v mestu, so na boljšem. Ponemod so si dobili v uporabo bodisi gasilske domove, opuščene šole ali drugo. Te možnosti v mestu zaenkrat še ni, je pa mnogo gostinskih lokalov, ki so povečini dobro obiskani, posledic tega pa se le slabo zavedamo. O tem problemu je bilo že veliko izrečenega in napisanega, porabljenega pa tudi precej truda, mogoče ne zaman. Ko bi bili poleg mladih tudi vsi ostali prepričani, da je potrebno najti rešitve, bi se kmalu našle. Mnogim pa je že pošla volja, želja pa ostaja. Dušan Zamida

Gospodarska gibanja in uresničevanje stabilizacijskega programa v občini Kočevje

Kočevsko gospodarstvo je zelo pestro, saj zajema industrijo, kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, promet in zveze, trgovino, gostinstvo, obrt, stanovanjsko in komunalno dejavnost ter finančne in druge storitve.

V zaostrenih gospodarskih razmerah nastopajo določene težave na ekonomskem in finančnem področju. Te so izraziteje v kovinsko-predelovalni industriji, kmetijstvu in gradbeništvu.

Za lažje razumevanje navajamo ozde oziroma tozde, število zaposlenih in ustvarjen dohodek v gospodarstvu na delavca za leto 1983.

Zap. št. - ozd	Štev. zaposlenih delavca	Dohodek
1. Elektro (tozd)	118	545.975
2. Izkop	205	517.356
3. Itas	886	900.463
4. Melamin	365	1.244.247
5. Lic	814	748.998
6. Tekstilana	513	561.472
7. Trikon	351	852.094
8. Zezenine Bled (tozd)	74	339.338
9. Oprema	209	1.828.538
10. Kočevski tisk	124	555.677
11. Kmetijsko gosp.	502	693.693
12. Veterina	8	806.000
13. Gozdno gosp.	621	719.385
14. Gramiz	73	404.284
15. SGP Zidar	361	376.526
16. Cestno podj. Novo mesto (tozd)	33	525.758
17. Kovinar	92	781.989
18. SAP-Stojna	47	646.000
19. Avto Kočevje	413	902.588
20. PTT - tozd	120	817.233
21. Nama - tozd	104	522.231
22. Trgopromet - tozd	232	569.328
23. Hotel Pugled	98	427.643
24. Komunala	71	412.606
25. Hydrovod	30	549.833
26. Varnost	102	396.765
27. Računovodski biro	5	500.800
28. Morc	18	631.500
Skupaj gospodarstvo:	6.589	755.433

Ozdi družbenih dejavnosti v občini Kočevje 31. 12. 1983

Zap. št. - ozd	Štev. zaposlenih	Dohodek na delavca
1. Osnovna šola Zbora odposl.	139	478
2. Osnovna šola Vas-Gora	11	496
3. Osnovna šola Ljubo Šercer	15	507
4. Glasbena šola	5	595
5. Gimnazija	20	442
6. Center poklicnih šol	45	431
7. Kulturni center	10	378
8. Delavska univerza	4	369
9. VIKŠO	6	82
10. Zdravstveni dom in skupne službe	135	483
11. Lekarna	18	571
12. Vzgojno-varstveni zavod	99	344
13. Dom Dušana Ravnika	14	274
Skupaj negospodarstvo:	521	441

Prikazano število zaposlenih in ustvarjen dohodek na delavca v posameznem ozdu oz. tozdu nam delno kaže ekonomsko moč in nekatere materialne možnosti razvoja. Bralec bo lahko sam opazil velike razlike.

Ko govorimo o gospodarjenju v letu 1983 in ga primerjamo z letom 1982, ugotovljamo naslednje:

- povečanje vseh kazalcev gospodarjenja od gospodarnosti do reproduktivne sposobnosti;
- izguba se je sicer povečala, vendar je nižja kot v posameznih obdobjih I. 1983;
- znatno so se povečala sredstva za akumulacijo in reprodukcijo;
- opazne so tudi pozitivne spremembe v strukturi razporejanja dohodka;
- doseženi rezultati so nad povprečjem SR Slovenije;
- prihodek, dosežen na tujem trgu je bil višji za 73% in je narasel z 1.081.559 tisoč na 1.866.716 tisoč din.

Uvoz je pokrit s presežki izvoza. Stopnja pokritja uvoza z izvozom je 1,94.

Torej lahko govorimo o bistvenih pozitivnih premikih, vendar velja opozoriti na nekatere negativna gibanja, ki bodo onemogočala relativno normalni razvoj.

Izvršni svet SO je že nekje med poslovnim letom 1983 vztrajno

opozarjal na težave. Poglejmo nekatere:

- strukturna proizvodnja usmeritev kočevskega gospodarstva ni ugodna (kovinskopredelovalna industrija, gradbeništvo in kmetijstvo z minimalno akumulacijo);

- stopnja odpisanosti opreme znaša 79,9%, kar pomeni, da je problem produktivnosti in tehnološka zastarelost, kar omejuje razvoj;

- dve tretjini kreditov so kratkoročni krediti za obratna sredstva, kar kaže na nadaljevanje likvidnostnih težav ob visokih obrestnih merah (gospodarstvo je lani plačalo za 417.774 tisoč din več obresti, kot jih je prejelo);

- zaloge vrednostno naraščajo - v letu 1983 so se povečale za 1.039.311 tisoč din, celotna akumulacija, ki je bila dosežena v višini 842.512 tisoč din, pa je manjša od povečanja vrednosti zalog, kar pomeni ponovno drago zadolževanje;

- celotne terjatve do kupcev so višje za 608.420 tisoč din od obveznosti do dobaviteljev; kočevsko gospodarstvo je v vlogi upnika, kar mu znižuje ekonomski učinek;

- primerjava dolgoročnih obratnih sredstev z zalogami pa kaže, da je imelo gospodarstvo konec preteklega leta zato z ustreznimi trajnimi in dolgoročnimi viri le

45% vseh zalog; zakon o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev zahteva kritje in je eden izmed kazalcev za možnosti investiranja.

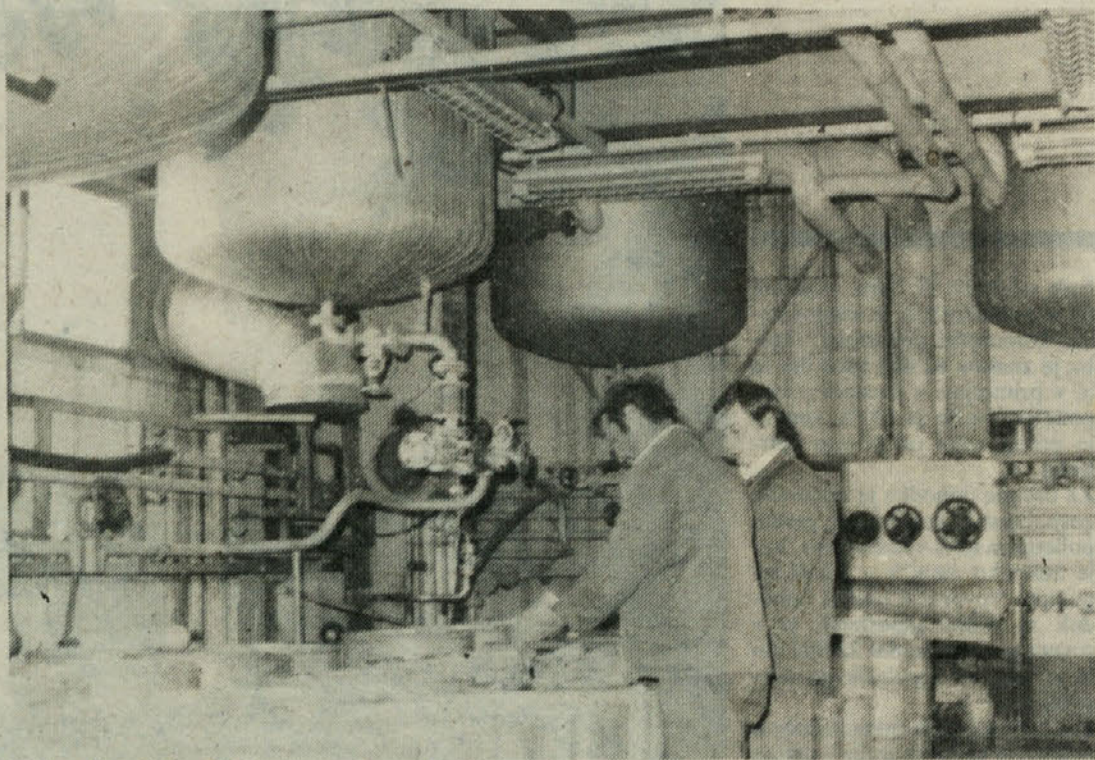
	SRS-izd.		Kočevje-izd	
	31. 12. 83	30. 6. 84	31. 12. 83	30. 6. 84
1. Dohodek na zaposlenega	142	157	153	137
2. Ekonomičnost	99	100	103	97
3. Rentabilnost	102	104	113	100
4. Akumulac. sposobnost v %	115	111	185	89
5. Republik. sposobnost v %	106	100	142	93
6. Čisti OD na zaposlenega	120	145	129	146

Dohodek na zaposlenega je 30. 6. 1984 v SRS znašal 507.446 din, v Kočevju 436.533 din; čisti OD na zaposlenega pa v SRS 22.904 din, v Kočevju 22.055 din.

Če primerjamo lanske pozitivne premike s slabšimi rezultati prvega polletja letošnjega leta,

Nmenoma izpostavljamo nekatere težave, posledice katerih se kažejo v slabših kazalcih gospodarjenja v prvem polletju 1984.

najprej opraviti v lastni hiši, odločno in po samouporavni poti. Obstaja obilo kvalitetnih sklepov in usmeritev, zato ni potrebno sprejemati novih (razen, kjer je sanacija), ampak jih hitreje izvajati. Po vključevanju nekaterih novih kadrov opažamo nova

Del proizvodnje v Melaminu - fotoarhiv Melamina

ugotavljamo, da je kočevsko gospodarstvo v slabšem položaju.

Potreben bo velik trud na vseh področjih, da pridemo iz defenzivne (obrambene) v ofenzivno gospodarsko politiko. Dоследneje je potrebno izpolnjevati obveznosti vseh nosilcev razvoja, gospodarske stabilizacije, program ukrepov in aktivnosti po uveljavitvi odmrznitve cen in doseči finančno konsolidacijo gospodarstva v občini. To moramo

pozitivna gledanja v analizi sedanjega stanja in bodočega razvoja. Tem in podobnim stališčem moramo nuditi vso podporo.

Čas zahteva večjo enotnost in medsebojno povezanost na vseh področjih. Osamitev v lastnem prostoru je nevarna in družbeno ni sprejemljiva. Biti moramo odprti in slediti tokovom družbenoekonomskih odnosov. Vsakdo si mora z lastnim delom zagotoviti obstanek, socialno

varnost in prihodnost, ne pa izstavljati družbi neporavnanih računov. Tej ugotovitvi s 13. seje CK ZKJ ni mogoče oporekati. Mislim, da smo v večini primerov v Kočevju do tega spoznanja tudi že prišli. Kočevsko gospodarstvo bo moralo proizvodnjo v prihodnosti delno preusmeriti. Tehnološki proces je treba posodobiti, če tega ne bomo storili, je vprašljiva naš nastop na tujem trgu. Pogoj za izvedbo teh dveh nalog so usmeritveni razvojni programi in združevanje sredstev. Z razdrobljeno akumulacijo bomo vzdrževali staro opremo in stare odnose.

Moramo si prizadevati, da s povečevanjem dohodka omogočamo razvoj družbe in družbenopolitične skupnosti občine.

Imamo še vrsto odprtih problemov v razvoju ozdov posebnega družbenega pomena. Prepričan sem, da jih bomo s skupnimi trudi tudi postopoma rešili.

Na koncu mi dovolite, da vsem občanom občine Kočevje za naš občinski praznik v imenu IS iskreno čestitam z željo, da bi se vsi skupaj dejavno vključili v razvoj našega kraja.

Stane Letonja, predsednik IS

Zveza komunistov ocenjuje ...

Vodilna vloga v naši družbi

V občinski organizaciji Zveze komunistov v občini Kočevje v jesenskem obdobju živahno razpravljajo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ, ki obravnavajo trenutni položaj organizacije z vidika uresničevanja vodilne vloge ZKS ter krepitev njene idejne in akcijske enotnosti.

Čeprav so bili predlogi sklepov 13. seje CK ZKJ sprejeti na seji centralnega komiteja že v juniju, so se prave razprave začele šele v septembru. Takšen pristop kaže na eno od slabosti v delu osnovnih organizacij, saj začnejo delovati šele po vzpodbudi od zgoraj. Izhajajoč iz te ocene in trenutnih gospodarskih in družbenih problemov v občini Kočevje so bile pred OO ZK postavljene konkretne zahteve v zvezi z obravnavo predloga sklepov 13. seje CK ZKJ. V vsakem okolju bi morali komunisti oceniti položaj, ki ga ima njihova organizacija. Kakšen je ugled OO ZK v ozdih oziroma KS? Dokaj težko vprašanje, na katero praviloma ne bi smeli odgovarjati samo člani Zveze komunistov, temveč tudi ostali delovni ljudje in ostali občani. Za ocene, ki jih bodo sprejemale posamezne osnovne organizacije, pa je potrebno, da se sprejmejo na podlagi obravnavanih trenutno najbolj perečih vprašanj posameznega okolja in ocene aktivnosti članov ZK pri odpravljanju teh problemov. Članstvo in organizacija kot celota ne morejo biti pasivni opazovalec dogajanja okoli sebe, temveč morajo aktivno in kritično obrav-

navati vsako odprto vprašanje, sprejeti usmeritev za reševanje obravnavanega problema in vztrajati pri doslednem uresničevanju sprejetih sklepov in stališč. V ozdih in KS v občini Kočevje je vrsta odprtih vprašanj, na katera bi morali člani ZK konkretno in jasno odgovoriti. To zahteva postavljajo tudi drugi delovni ljudje in občani. Iz razprave ene od članic aktivna komunistov neposrednih proizvajalcev pri OK ZKS Kočevje lahko povzamemo eno temeljnih misli glede odnosa delovnih ljudi do Zveze komunistov. Navedla je, da so delovni ljudje kritični do dela in vloge Zveze komunistov in da od te organizacije tudi veliko pričakujejo, in sicer da bo obravnavala vse probleme ter tudi kaj rešila.

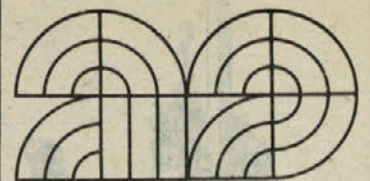
Navedena ocena je glede na ugotovitve o razmerah v posameznih okoljih popolnoma točna. Osnovne organizacije ZK, ki obravnavajo pereče in življenjske probleme svojega okolja in katerih člani se tudi osebno angažirajo pri teh problemih, pri podajanju pobud za konkretne rešitve, pa tudi pri izvajanju zastavljenih nalog, uživajo v svojem okolju ugled in podporo večine delovnih ljudi in občanov. Osnovne organizacije in člani, ki pa so zgolj sopotniki oz. pasivni spremljevalci družbenih dogajanj pa nimajo ugleda. Redke pobude ter rešitve, ki jih predlagajo, čeprav so pametne in pravilne, največkrat tudi zato ne dobijo podpore ostalih.

Ugotavljamo, da so člani v večini OO ZK dojemali, kaj je glavno pri obravnavi predloga sklepov 13. seje CK ZKJ. Marsikje, kjer so že nekaj časa delovali zelo formalno, so se odkrito pogovorili o svojem trenutnem položaju, kritično pa so ocenili tudi delo vsakega člana. Tistim, ki v dosedanjem načinu dela niso bili vajeni kritike, takšne razprave niso všeč in ostro napadajo vse, ki želijo okrepiti akcijsko moč in ugled Zveze komunistov.

Zaradi tega tudi ni odveč navesti, da bodo morale OO ZK, ko bodo urejale in krepile svoje vrste, pri tem tudi razčistiti s tistimi člani, ki sta jim tuja statut in program ZKJ in ki jim je v mnogih primerih organizacija zaslomba za dosedanje ozko osebne interese.

Vsi navedeni poudarki so zgolj opek pogled na izhodišča za razpravo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ, s katerim želimo člani ZK usmeriti v konkretno nadaljevanje razprave, ostale delovne ljudi in občane pa obvestiti o aktivnostih v občinski organizaciji ZK. Če je prvi članek o delu občinske organizacije ZK splošen oz. podaja glavne usmeritve v zvezi z obravnavo predloga sklepov 13. seje CK ZKJ, pa bo potrebno v naslednjih številkah Kočevskih novic obravnavati konkretne probleme oz. vprašanja in oceniti aktivnosti članov ZK pri reševanju.

Rudi Orel

aktualna vprašanja

Naše naloge

Občinski svet ZSS si bo v skladu s sklepi 10. seje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije (glede reševanja nekaterih vprašanj na področju življenjskega standarda delavcev in njihovih družin) predvsem prizadeval za izpolnjevanje naslednjih nalog:

1. Poskrbel, da bodo organizacije združenega dela izdelale realne načrte produktivnega zaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest.

2. Uveljavljati sprejete usmeritve na področju oblikovanja in delitve sredstev iz sklada skupne porabe, ki mora imeti tudi socialno vlogo. Pri tem je treba izločiti vse izdatke, ki niso namenjeni prehrani med delom, letnemu oddihu delavcev in solidarnostne pomoči. Spodbujati bo solidarno združevanje navedenih sredstev v okviru delovnih organizacij - sozda. Uveljaviti bo treba dosledno upoštevanje materialnega in socialnega položaja delavcev in njihovih družin pri vsaki delitvi sredstev iz sklada skupne porabe.

3. Odpravljati nizke osebne dohodke delavcev, povezane seveda z rezultati dela. Nujno je treba določiti novo višino zajamčenega osebnega dohodka že pred decembrom 1984. Rast osebnih dohodkov je še vedno manjša od dogovorjene ravni v resoluciji in ker lahko pričakujemo še večjo rast cen življenjskih potrebščin v jesenskih mesecih je predlagan najnižji zajamčeni osebni dohodek 15.000 dinarjev.

4. Sredstva za solidarnostne pomoči se morajo uporabiti predvsem za konkretne občasne pomoči v funkcionalni obliki (kurjava, ozimnica, šolske potrebščine).

5. Urediti je treba skupno evidenco prejemnikov socialno-varstvenih pomoči v občini.

6. Slehernemu prejemniku socialno-varstvene pomoči je treba zagotoviti družbeno dogovorjeno raven socialne varnosti.

7. Kadrovske-socialne službe morajo zagotoviti čimbolj življenjsko in objektivno presojo pri delitvi sredstev za socialno-varstvene pomoči.

8. Uveljaviti je treba samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva zlasti glede zagotavljanja solidarnosti med organizacijami združenega dela.

9. Zagotoviti je treba različne možnosti družbenega varstva otrok.

10. Pri uveljavljanju ekonomskih stanarjev je treba upoštevati tudi obseg sredstev za subvencioniranje stanarjev.

11. Proučiti je treba vse možnosti in uveljaviti, da bodo proizvedeni in storitve osnovnega življenjskega standarda oproščeni prometnih davkov.

12. Uveljaviti je treba socialno in ekonomsko funkcijo davkov.

13. Pospeševati je treba hitrejšo organiziranje porabnikov v okviru potrošniških svetov.

Za doseganje zastavljenih ciljev bo občinski svet ZS konkretno sodeloval z osnovnimi organizacijami sindikata, delovnimi organizacijami in samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Malo pozno, pa vendar

Gospodarjenje z gozdovi v letošnjem prvem tromesečju

Gozdovi so naše veliko bogastvo — foto J. Papež

Visok sneg je v gozdovih skopnel toliko, da je bilo omogočeno normalno delo, šele v drugi polovici marca. Oživila je tudi narava in kazalo je, kot bi gozdarji želeli posnemati medvede, ki so se zbudili iz zimskega ležanja. Zimski mir gozdov je zmotil hrup strojev, saj so gozdarji želeli čim prej nadoknaditi zamujeno. Do prve polovice leta so že zelo dobro izpolnili svoje obveznosti. Potrošniki so bili oskrbljeni z lesom, veliko je bilo posajenih sadik in zgrajenih kilometrov gozdnih cest. Intenzivnega dela ni bistveno motilo deževje spomladi in poleti, niti ne dopustniški čas. K dobremu gospodarjenju so nedvomno veliko prispevale stimulacije za več opravljenega dela pri vseh delih v gozovih.

Vse seveda ni teklo tako gladko, kot je optimistično zapisano. Bilo je veliko težav pri nabavi raznih materialov, goriva, predvsem pa je še vedno veliko pomanjkanje

železniških vagonov za prevoz lesa do bolj oddaljenih kupcev in za izvoz. Druga zelo pereča motnja gospodarjenja je neredno plačilo s strani kupcev, še posebno pa plačevanje z menicami. To ovira izplačila osebnih prejemkov, ker enostavno ni denarja, čeprav je bilo blago prodano.

V poletnem času so (in še vedno) intenzivno negovali mlade gozdne zasnovе, kar je pogoj za trajen donos gozdov. Poleti si občani želijo priskrbeti drva za zimo. Kot vsa leta doslej se gozdarji trudili, da so ustregli vsem, ki so si želeli drva narediti sami. Pri tem so tesno sodelovali tudi s Kmetijskim gospodarstvom Kočevje. Gozdarji so omogočili spravilo in prevoz drv s traktorji in kamioni.

Pri oskrbi z drvni je prihajalo tudi do določenih nestrpnosti s strani občanov, ki so želeli kupiti drva na gozdni špediciji. Občasno namreč ni bilo na zalogi metrskih bukovich drv, vedno pa se je dalo kupiti goli in drva dru-

gih listavcev. Kljub čisti izgubi pri prodaji drv smo skušali občane z njim oskrbeti, res pa ne vedno tisti trenutek, ko so želeli. Sedanja vse večja poraba drv za kurjavo kaže, da bo nujno treba omejiti možno količino nakupa drv. Zlasti je to nujno pri sekanju drv na kmetijskih površinah, kjer doslej ni bilo omejitev pri tem, koliko drv si lahko nekdo pripravi. Samo drva, ki čakajo lepo pokrita na suhem, obdrže svojo toplotno vrednost. Žal pa vse preveč drv strohni, ker si jih občani pripravijo prevelike količine, ki jih nimajo kje skladiščiti. Slej ko prej pa velja pravilo: bo-

gati je tisti, ki kuri z lesom. Les je resnično tako vsestransko uporabna surovina, da je ne bi smelo toliko končati v naših pečeh. Leto se izteka in gozd bodo začeli obiskovati polharji. Čeprav je polh zakonsko zaščiten, se že pojavljajo. Gozdovi bodo postali hrupni in to ravno v času lova na jelena. Lovci bodo tožili, da ne morejo odstreljevati in če ne bodo, bodo škode po jelenjadi še večje, kot so. Že sedaj so nekateri dvajset let stari nasadi smreke tako poškodovani, da jih je treba posekati, čeprav so bili šele prvič prerediti. Zaman je bil ves trud gozdarjev in vsa sredstva.

Do konca leta bodo gozdarji imeli še veliko dela. Jesenski čas je že dokaj nežanesljiv, saj lahko daljše deževje močno ohromi delo na prostem. Treba bo tudi pripraviti vsaj nekaj rezerv gozdnih sortimentov, da v primeru visokega snega žage ne bi stale. Pozno jesenski čas pa prinaša še dodatno delo ob iztekajočem se poslovnem letu. Žal pa so bili poletni meseci značilni tudi po tem, da so občani zaradi svojih kratkotrajnih koristi brezobzirno sekali in obsekali lipova drevesa. Gozd je last vse družbe, vseh občanov, vendar to ne pomeni, da sme v njem

vsakdo delati, kar hoče in kar mu je trenutno največjo korist. Če se obnašamo drugače, to pomeni, da se ne zavedamo vsestranskih koristi. Škode na gozdnem drevju, odlaganje smeti, nekontrolirano kurjenje v gozdovih dokazujejo, da je res tako. Vsak gospodarski proizvodni objekt je zaprt in zavarovan, le gozd je zaradi veljavne zakonodaje odprt. Prav to pa v največji meri omogoča tudi vse pogostejše kraje lesa v gozdovih. Zato se bomo morali s tem problemom v prihodnje resneje spoprijeti.

dipl. ing. gozd
Anton Prelesnik

Boš tudi ti prigriznil? — foto J. Konečnik

Na poti do hrane... — foto J. Konečnik

Družbeno in gospodarsko pomembna dejavnost

Lovske družine in njihova vloga

V kočevski občini je sedem lovskih družin in te gospodarijo z 31.000 ha lovišča. Z ostalimi lovnimi površinami gospodarijo še tri delovne organizacije: tozd Gojitveno lovišče Medved, posestvo Snežnik in lovišče Lovske zveze Slovenije Žitna gora. Lovske družine so skupno s še sedmimi lovskimi družinami iz ribniške občine in občine Ljubljana Vič-Rudnik združene v Zvezo lovskih družin Kočevje. V tem sestavku želimo predstaviti, kako delajo in žive lovske družine v kočevski občini.

V lovskih družinah je trenutno včlanjeno 390 lovcev. Število počasi narašča, povprečno letno povečanje znaša 1,8%. Vsa dejavnost lovcev je prostovoljna in za svoja prizadevanja ne prejema nobenih nadomestil. Zaradi premajhnega poznavanja aktivnosti lovcev in njihovih dosežkov potekajo razprave o lovu običajno le okoli škode, ki jo povzroča divjad. Dejavnost lovcev velja predvsem kot rekreacija, ki se zoži le na odstrel. Zanimarjajo pa se gospodarski učinki, ki niso majhni. Lovstvo postaja iz dneva v dan vse pomembnejši gospodarski dejavnik.

Z lovišči in divjadjo gospodarijo načrtno. Vsaka lovska družina ima srednjeročni lovskegospodarski načrt, v katerem so za petletno obdobje opredeljene vse naloge, predvsem pa gojitvena dela in odstrel divjadi. Načrti so bili usklajeni z drugimi uporabniki prostora, predvsem pa z gospodarstvom in kmetijstvom. Služijo kot izhodišče za izdelavo letnih operativnih načrtov dela posameznih lovskih družin. Glavna naloga lovcev je gojitev divjadi in njeno varstvo. To je tudi razumljivo, saj je spričo vse večje urbanizacije prostora divjad resno ogrožena. Seveda pa je potrebno, upoštevajoč interese in potrebe drugih uporabnikov prostora ohraniti številčnost posameznih vrst divjadi v takem obsegu, da le-tim ni v škodo. To se doseže z odstrelom. Zadnja leta se je dokaj razmnožila jelenjad, zato je bilo potrebno odstrel te vrste divjadi okrepiti. Dejali smo že, da je vse delo v lovskih družinah prostovoljno. Tako so lovci v treh letih izvajanja srednjeročnega načrta opravili 23.510 prostovoljnih delovnih ur. Tukaj je upoštevano le fizično delo v lovišču, kot so priprava in raznos krme, gradnja in

vzdrževanje lovskih objektov brez lovskih koč in domov, košnja in vzdrževanje pašnikov in podobno. Če bi upoštevali še vodenje lovskih družin, administrativna opravila, predvsem pa odstrel in spravilo uplenjene divjadi do zbirnih mest, bi se ta številka več kot podvojila. K slednjemu je treba prišteti še čas, ki ga porabijo lovci za lovske čuvajsko službo. Ta pa ni pomembna le za lovstvo samo, ampak je važen dejavnik v okviru družbene samozasčiše, ker lovci istočasno nadzirajo dogajanje v gozdovih in tako omejujejo nedovoljene posege v gozdovih in izboljšujejo požarno varnost. Lovske družine posvečajo veliko skrb prehrani divjadi, in to iz dveh osnovnih razlogov: prvič, da zagotovijo divjadi potrebno prehrano, da ta ohranja kondicijo in se nemoteno razvija in drugič, da z navajanjem divjadi, da se prehranjuje v za to namenjenih odročnih območjih, zmanjšuje škodo po gozdovih in na kmetijskih površinah. Voluminozno krmo, kot sta seno in paša, pripravljajo lovske družine same, ostalo pa morajo kupovati. Tako so po lovskih družinah v letu 1983 lovci pokosili 83 ha košenice in praidelali 77 ton sena za divjad. Poleg tega so položili 17,5 ton koruze, 13 ton pese, preko 6 ton soli in 11 ton mrhovine za medvede. Če želijo lovci uspešen lov in gojitev, morajo skrbeti za ustrezno opremljenost lovišč z lovskimi objekti. Sem sodijo visoke preže, solnice, krmišča, mrhovišča za medvede, lovske steze in podobno. Tako imajo lovske družine 75 krmišč za divjad, 7 mrhovišč za medvede in 174 visokih prež in še številne druge v te namene zgrajene objekte. Za prehrano in zavetje (stanišča) divjadi so predvsem pomembna

grmišča. S smotrno uporabo takih površin je možno precej zmanjšati škodo, ki jo povzroča divjad. Zaradi tega v sodelovanju z gozdarji mozaično določajo posamezne površine v gozdovih, ki so nemenjene izključno za zavetje in prehrano divjadi. Lovci morajo te površine ustrezno obnavljati.

Intenziven je tudi odstrel. Tako je bilo na primer v zadnjih petih letih v celotnem ribniško-kočevskem bazenu odstreljeno 8.000 kosov jelenjadi, od tega po lovskih družinah kočevske občine 1.600 kosov, nadalje 6.100 kosov srnjadi, v istih lovskih družinah 1.570. Divjih prašičev je bilo uplenjenih 900, v lovskih družinah naše občine 230. Padlo je tudi 111 medvedov, od tega po kočevskih lovskih družinah 24. Skupno je bilo na tem območju pridobljeno 587 ton mesa, od tega v kočevskih lovskih družinah 132 ton. Samo v letu 1983 je bil izkupiček za prodano divjad v kočevskih lovskih družinah preko 7 milijonov dinarjev, od tega okoli 80% v konvertibilnih devizah. Če upoštevamo te podatke, res ne moremo več trditi, da je lovstvo le konjiček posameznikov, ampak je to upoštevanja vredna gospodarska dejavnost. Da bi se uskladili interesi uporabnikov prostora in bi se zagotovil večji družbeni vpliv na gospodarjenje z divjadjo, se lovske organizacije skupno z drugimi uporabniki prostora vključujejo v lovskegospojitveno območje. Zato je ena od prednostnih nalog lovske organizacije, da ukrene vso potrebno, da bo lovskegospojitveno območje zaživel tako, kot to predvidevajo zakonski predpisi in družbeni dogovor, ki so ga sklenili uporabniki prostora.

Eno najbolj spornih vprašanj, ki je pogosto povod za nesoglasja med lovci in drugimi uporabniki prostora, predvsem kmetijci in gozdarji, so škode, ki jih povzroča divjad v gozdovih in na kmetijskih površinah. Nesporno je, da je številčnost jelenjadi previsoka in da je divjad eden od glavnih povzročiteljev škod. Zato smo si lovci zadali v srednjero-

čnem obdobju nalogo, da zmanjšamo številčnost te divjadi za 20 do 25%. Odstrel se je povečal in je po loviščih že opazno zmanjšanje. Kljub temu pa se škode niso bistveno zmanjšale. Tako stanje kaže, da odstrel ni edini ukrep, ampak le eden od potrebnih. Poleg odstrela je potrebno zagotoviti prehrabeno bazo. Zelo pomemben je tudi mir. Nenehno vznemirjenje divjadi moti njen biološki ritem, kar povzroča potrebo po večji količini hrane in tako se tudi večja škoda. Z uvajanjem zaščitnih ukrepov, kot so električni pastirji, razna kemična sredstva in podobno, odvrčamo divjad od kmetijskih površin. Predvsem pa je potrebno z intenzivnim znanstvenoraziskovalnim delom ugotavljati prehranske navade divjadi in ugotovitve koristno uporabiti v prizadevanjih za zmanjševanje škod. Za slednjo nalogo združujejo lovske organizacije znatna finančna sredstva.

Na več medsebojnih sestankih z drugimi uporabniki prostora in v srednjeročnem načrtu smo lovci sprejeli take opredelitve in jih tudi zapisali v temeljne naloge lovstva v območju. Rezultati prizadevanj ne morejo biti vidni v kratkem obdobju, čeprav so pozitivni premiki že opazni.

Naloge na področju varstva, gojitve in lova divjadi so iz dneva v dan zahtevnejše, kar zahteva večjo strokovnost lovcev. To naloga vsem lovskim družinam, da posvečajo strokovnemu izobraževanju članstva kar največ pozornosti. Tega se lovci dobro zavedamo in zato je izobraževalna dejavnost po lovskih družinah načrtna, vsebinsko bogata in dokaj zavzeta.

Zbori občinske skupščine so na eni od letošnjih sej obravnavali problematiko lovstva v občini. Tedaj so bili ugotovljeni uspehi, ki so jih dosegli lovci, pa tudi pomanjkljivosti pri njihovem delu. Sklepi, ki so bili tedaj sprejeti, so dobro napotilo za nadaljnje delo, predvsem sedaj, ko prihaja obdobje za izdelavo novih srednjeročnih načrtov.

Jaka Lavriša

Aktualno vprašanje

So mladini v Kočevju potrebni prostori?

Taka in podobna vprašanja se ponavljajo v Kočevju že vrsto let. Mladi nanje vedo odgovor, kaj pa ostali? Pred približno dvema letoma je vodstvo občinske mladinske organizacije ocenilo, da je zadnji čas, da dobijo prostore za interesne dejavnosti mladih. Potreba je utemeljena, delo mladinske organizacije bi bilo lažje in uspešnejše, vemo pa, da vlada v Kočevju precejšnjo mrtvilo, da ni organizirane zabave, da mladi premalo sodelujejo v političnem in kulturnem življenju, da je le na področju športa malo bolje, pa tudi tu so problemi, predvsem finančni itd. Iz arhivov smo potegnili programe dejavnosti izpred let nazaj. Izdelali smo tudi nove programe, ki se od prejšnjih ne razlikujejo mnogo. Zamenjali so se ljudje, želje so ostale enake, z njimi pa tudi problemi. Ali mladi

res toliko zahtevajo? Predlaganih je bilo mnogo rešitev in nakazanih mnogo variant, a niti ena ni bila sprejemljiva za vse, ni bila izvedljiva v doglednem času. Ob pomanjkanju finančnih sredstev le pripravljenosti ni dovolj. Bi bila tudi tu rešitev samopri-spevek? Mladi, ki niso v mestu, so na boljšem. Ponekod so si dobili v uporabo bodisi gasilske domove, opuščene šole ali drugo. Te možnosti v mestu zaenkrat še ni, je pa mnogo gostinskih lokalov, ki so povečini dobro obiskani, posledic tega pa se le slabo zavedamo. O tem problemu je bilo že veliko izrečenega in napisanega, porabljenega pa tudi precej truda, mogoče ne zamaž. Ko bi bili poleg mladih tudi vsi ostali prepričani, da je potrebno najti rešitve, bi se kmalu našle. Mnogim pa je že pošla volja, želja pa ostaja. Dušan Zamida

Spodbudna ugotovitev

Naše kmetijstvo pridelala vse več hrane

Kmetijsko gospodarstvo Kočevje si je zastavilo nalogo rešiti nekatere stalne notranje probleme, poiskati boljše organizacijske, tehnično-tehnološke rešitve in urediti čim več primernih kmetijskih zemljišč z agromelioracijami ter drugimi posegi. Skupaj z znanstvenimi institucijami ter družbenopolitičnimi organizacijami občine, regije in republike skuša kar najbolj izboljšati stabilizacijski program glede izkoriščanja kmetijskih zemljišč v obeh sektorjih, tako da bi pridelali dovolj kakovostne krme. Zaradi občutnega pomanjkanja mleka in mesa je treba do konca napolniti vse hlevske zmogljivosti ter dograditi nove (Koprivnik, Smuka) – v družbeni govedoreji in prašičereji ter v zasebni. Poleg tega si je kmetijstvo zastavilo nalogo, da pravilne vrednote kmetijsko delo in ga nagradjuje. Vse to nam nalaga, da hitreje moderniziramo vse tozde ter da izdelamo dolgoročni razvojni program do leta 1990 oziroma 2000.

Proizvodni rezultati za osem mesecev 1984

Dokaj zahteven proizvodni plan za leto 1984 bomo v celoti uresničili, oziroma ga celo presegle za 2 do 5%. Na osnovi osemmesečnih proizvodnih rezultatov lahko ugotovimo, da bomo v letu 1984 pridelali največ mleka in mesa z najmanjšo porabo močnih krmil. To velja za družbeno govedorejo in prašičerejo, pa tudi za zasebno kmetijsko pridelavo. Osemmesečni podatki kažejo, da smo v primerjavi z istim obdobjem leta 1983 v tozdu Govedoreja pridelali za 5,1% več mleka, imeli 18,5% večjo prirejo

govedi in povečali stalez za 10,8%. Istočasno smo porabili 6,8% manj krmil v prireji mleka in kar za 18,4% manj krmil pri vzreji govedi. Poleti med celodnevno pašo pitanemu govedu (Koprivnik) in mladi plemenski živini ne pokladamo več močnih krmil. Živina dobro raste. To je tudi najcenejši način vzreje v polletnem obdobju v naših razme-

rah. Tako smo zmanjšali stroške samo zaradi manjše porabe močnih krmil za približno milijardo starih dinarjev. V tozdu Prašičereja smo povečali prirastek prašičev za 18,1%, povečali smo stalez prašičev za 20,5% in tudi tu zmanjšali porabo močne krme za 1,5%, čeprav vzrejamo prašiče izključno z močnimi krmili.

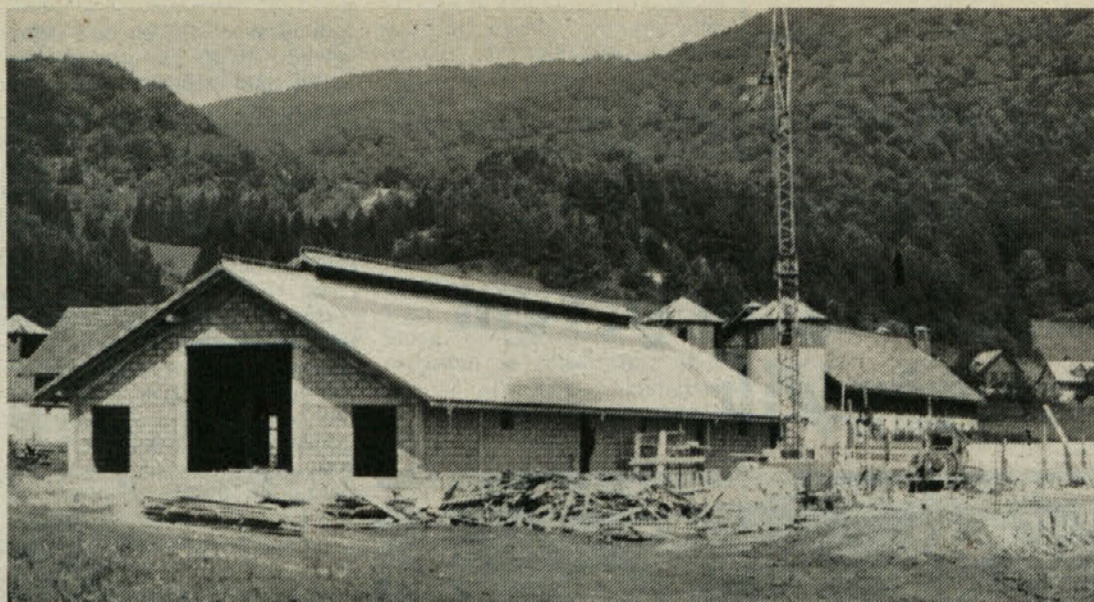
Združeni močnejši

Kmetijsko gospodarstvo v sozdu: Mercator – KIT

V letošnjem letu poteka akcija za združitev dveh sozdov, in sicer sozda Mercator in sozda KIT. Tej se je pridružilo tudi Kmetijsko gospodarstvo Kočevje, ker se želi povezati v produkcijsko verigo. Delovna organizacija Kmetijsko gospodarstvo Kočevje bo še naprej ostala članica sozda Gozdarstvo-kmetijstvo Kočevje in bo tu še naprej optimalno izkoriščala naravne danosti na kočevsko-ribniškem območju pri gospodarjenju z gozdovi in kmetijskimi površinami ter opravljala druge dejavnosti skupnega pomena. To stališče zastopajo tudi družbenopolitične organizacije občine Kočevje in izvršni svet Skupščine občine Kočevje.

Delavci tozdvov in delovnih organizacij v sestavi sozda Mercator KIT bodo za dosego ciljev, zaradi katerih se združujejo, opravljali skupaj naslednje zadeve, ki so temeljni konstitutivni elementi novega sozda:

1. skupno planiranje,
 2. skupno določanje in izvajanje poslovne politike,
 3. skupno uresničevanje razvojnih investicij z združenjem sredstev,
 4. skupno opravljanje bančnih, kreditnih in denarnih poslov,
 5. skupno zunanjetrgovinsko dejavnost,
 6. skupno in enotno elektronsko obdelavo podatkov,
 7. skupno solidarnost in medsebojno pokrivanje izgub.
- Delavci in kmetje Kmetijskega gospodarstva Kočevje pričakujejo od združenja v nov sozd predvsem boljše oskrbo z reprodromateriali, zagotavljanje deviznih sredstev (vključevanje v izvoz) ter večjo socialno varnost.

Eden izmed hlevov za pitanje govedi v Koprivniku, zgrajen z združenimi sredstvi delovnih organizacij Kočevja – foto J. Konečnik

V toku kmetijstvo se je odkup telet in govedi praktično podvojil, odkup mleka pa je višji za 5,6%. Tudi kmetje kupujejo in porabijo vse manj krmil, saj za tako draga nimajo dovolj denarja.

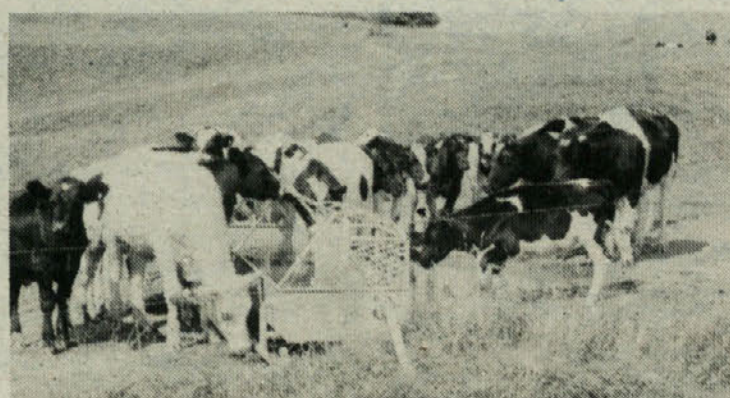
vidno, da je letošnja prireja mleka in mesa veliko večja, manjša je poraba močnih krmil, večja je produktivnost in pričakovati bi bilo, da bo ekonomska situacija zelo ugodna. Žal temu ni tako, saj imamo eno največjih živino-

mišljamo o klanju plemenskih svinj in krav. Zaenkrat smo preložili le rejo piščancev, saj nam vsaka generacija prinese 5 milijonov dinarjev izgube. Ni pa to usodno, saj lahko z rejo piščancev takoj začnemo.

Obdržati celotno pridobivanje mleka in mesa ob takih cenah koruze in repromateriala, z neupoštovanjem paritetnih razmerij mesa, mleka je težko. Koruza prinaša iz dneva v dan ogromne izgube. Zaradi izredno slabe likvidnosti in pomanjkanja denarja ter visokih obrestnih mer se stanje močno poslabšuje in že prihajamo na mejno točko obstoja. Kmetijci smo prepričani, da za dežjem pride sonce in da bo tudi tokrat priskočila na pomoč celotna družba in pomagala rešiti ekonomske probleme ter pravično nagradila dobro delo.

Vsi se namreč moramo zavedati, da bo tudi jutri potrebna prehrana, če hočemo preživeti. Delavci in kmetje v Kmetijskem gospodarstvu pa se še naprej obvezujemo, da bomo nadaljevali z dobrim in uspešnim delom ter iz leta v leto v danih razmerah povečevali pridobivanje mleka in mesa.

Direktor KG: dipl. ing. Janez Žlindra

Celodnevna paša v Koprivniku, ob napajališču... foto J. Konečnik

Povečana prireja govedi in prašičev je v obeh sektorjih sprožila večji zakol v tozdu Mesarija, in sicer za 26,1%. Narejenih je bilo za 23% več mesnih izdelkov. Tudi tozda Agroservis je povečal število produkcijskih ur in tako omogočil kmetijstvu in gozdarstvu nemoteno delo z mehanizacijo.

Iz prikazanih rezultatov je raz-

rejskih kriz po vojni, kar bo zopet imelo neslutene dolgoročne posledice. To so v glavnem povzročile nenormalno visoke cene predvsem koruze. Živinoreja se zato predvsem v drugih republikah Jugoslavije že močno zmanjšuje, koljejo plemenske svinje, krave, odojke in ni zanimanja za pitanje telet. V Kmetijskem gospodarstvu zaenkrat še ne raz-

Predstavljamo krajevne skupnosti

Ogromno prostovoljnega dela

Ob praznovanju občinskega praznika smo se odločili predstaviti delovanje posameznih kočevskih krajevni skupnosti in delo njihovih predsednikov. Obiskali smo jih in se pozanimali, kakšni problemi jih dajejo pri njihovem delu in s kakšnimi uspehi se lahko pohvalijo. Med uspehi skoraj vseh krajevni skupnosti je na prvem mestu omeniti prostovoljno delo, s katerim so krajanji sami poskrbeli za boljše komunalne razmere v svojih okoljih. Njihovo delovanje predstavljata Valentin Mavrin in Rudi Müller.

Miha PETROVIČ je novoizvoljeni predsednik sveta krajevne skupnosti Kočevje – mesto od maja 1983. »Aktivnosti v naši krajevni skupnosti potekajo po ustaljeni praksi s tem, da je za zadnje obdobje značilno, da se zmanjšuje komunalna dejavnost, kar je pogojeno s pomanjkanjem sredstev, ki grejo na rovaš visokih stroškov zimske službe. Kljub temu smo doslej vse predvidene načrte uspeli realizirati. Po novem načinu financiranja (uvečjanje je komunalni prispevek) smo uspeli že urediti parkirno površino pri Centru poklicnih šol, prepričan pa sem, da bomo po tem načinu mnoge stvari lahko še bolje uredili.

Delegatski sistem v naši krajevni skupnosti ni v celoti zaživel. O tem smo se veliko pogovarjali in prišli do spoznanja, kaj pravzaprav hočemo. Spoznali smo, da je za uspešno delegatsko delo potreben učinkovit sistem infor-

miranja in seveda sistem povratnih informacij. Tako smo pričeli izdajati INFORMACIJE, ki jih bodo občani prejeli 3-4 krat v letu. Jasno je, da bo za uspešnejše delegatsko delo potrebno pogostejše sklicevati skupščino in druge organe KS, treba bo tudi močno poživiti delo področnih odborov. Teh je v KS 11, funkcije pa imajo enako kot po drugih KS vaški odbori. Po konstituiranju novoizvoljenega sveta KS smo v njem veliko govorili o reorganizaciji KS. Pri tem so krajanji postavljali vprašanje, ali bi nova organizacija lahko delovala v okviru sedanjih finančnih sredstev. Ugotovili smo, da bi nekoliko več sredstev vendarle zahtevala nova organizacija. Za zdaj smo mnenja, da se v reorganizaciji ne gre brez predhodne požitivne dela in aktivnosti področnih odborov. Spoznanje, ki v KS vse bolj dozoreva, je tudi v tem, da bomo določene probleme morali reševati s prostovolj-

nim delom. Prva taka akcija naj bi bila čiščenje mesta ob občinskem prazniku, naslednja pa gradnja mostu pri Mlakarju. Kaj sicer manjka Kočevju? Manjka mu življenja, nimamo jedra, ki bi bilo dovolj privlačno. Potrebno bi razne manjše trgovince za popestritev ponudbe. Razmišljamo, da bi pritične prostore v jedru izpraznili in jih oddali zasebnikom v najem. V krajevni skupnosti tudi ugotavljamo, da mestu manjka dogajanja. Razmišljamo, da bi bil to krajevni praznik (4. maj), ki bi pri občanih vzbudil občutek večje navezanosti na kraj.

Od večjih komunalnih del, ki jih nameravamo izvršiti, je ureditev Titovega spominskega parka. Tega bi naj uredili v treh »fazah«. Prva faza, ki obsega ureditev površin, ozelenitev in posadev dreveja je dokončana, za drugi dve pa nam je zmanjkalo finančnih sredstev. Glede finančnih sredstev lahko rečem, da za redno dejavnost še nekako shajamo, za kaj več pa sredstev primanjkuje.

Drago PODREBRŠEK je predsednik krajevne skupnosti Rudnik Šalka vas, ki šteje 2.540 prebivalcev (podatek je od zadnjega popisa) združuje po naslednje kraje, vasi in zaselke: Rudnik, Šalka vas, Željne, Klinja vas, Cvišlerji, Onek, Mačkovec in Koprivnik. Podobno kot po drugih krajevni skupnosti imajo tudi v tej organizirane vaške odbore, od katerih so zopet nekateri bolj, drugi spet manj aktivni in uspešni. V Koprivniku so že lani dogradili vodovod, v letošnjem letu pa je vaška skupnost te vasi uspela asfaltirati otroško igrišče, na katerem je bila 8. septembra proslava – srečanje borcev 18. divizije, kjer se je zbralo 1.000 udeležencev.

Miha Petrovič

Drago Podrebršek

Aleksander Weis

V Šalki vasi si prizadevajo podaljšati kanalizacijo, za kar se že dogovarjajo z SIS za komunalno in cestno dejavnost. Skupaj z delovno organizacijo Oprema snujejo idejni načrt za gradnjo rekreacijskega centra ob rudniškem jezeru, pri čemer se je in še močno angažira mladinska organizacija, ki je sploh prizadevna v KS in od katere krajanji v prihodnje veliko pričakujejo.

Aleksander WEIS je predsednik sveta krajevne skupnosti Poljanska dolina, ki združuje naslednje vasi in zaselke: Brezovica, Nemška Loka, Vimolj, Kralji, Čeplje, Jelenja vas, Predgrad, Dol pri Kolpi, Laze ob Kolpi, Vrt in Bilpa; vsega je okoli 400 prebivalcev.

Organizirane imajo vaške odbore tako, da je v enega združenih več vasi, predsedniki pa so hkrati člani sveta krajevne skupnosti. V vsej krajevni skupnosti so v zadnjem obdobju dosegli lepe uspehe, posebej pa se ponašajo s tem, da ima vsaka vas telefon oziroma, da ga bo imela do konca letošnjega leta. Pri gradnji vodovodnega omrežja, ki je prav tako speljan do poslednje vasi, so veliko sodelovali sami krajanji, izdatno pa so jim pomagali

predstavniki JLA. V celoti pa problema pomanjkanja vode še niso rešili, saj v nekatere vasi v sušnih obdobjih z njo preslabo preskrbljene. Dogovorili so se zato z ustreznim inštitutom iz Ljubljane, da opravi potrebne raziskave in najde morebitne nove vire vode, ki bi problem preskrbe z vodo trajno rešili tudi ob vročih poletnih dneh. Ob pomoči krajanov je Elektrovod obnovil in ojačal elektroomrežje in dogradil novo transformatorsko postajo.

Na področju razvoja turizma imajo velike, predvsem naravne možnosti. Toda, dokler ne bo dograjena nova cesta, si na tem področju ne morejo mnogo obetati. Razveseljivo je, da so pričeli graditi novo cesto od Brezovice do Starega trga, vendar so prav tako zaskrbljeni, da dela tečejo prepočasi.

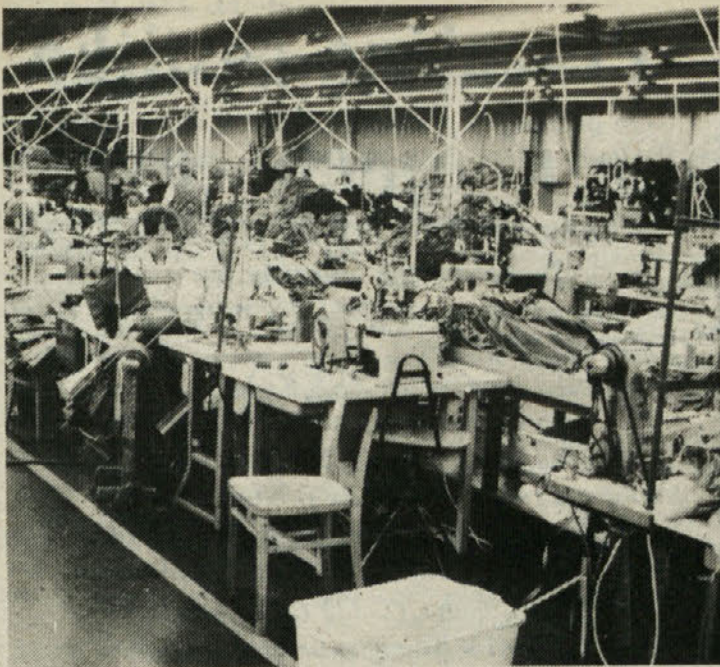
Vojko KALUŽA je predsednik sveta Krajevne skupnosti Ivan Omerza, ki obsega naslednje vasi: Dolga vas, Livold, Črni potok, Mozelj, Rajndol, Knežja lipa, Spodnji log in Kočevje.

V zadnjem času je aktivnost krajevne skupnosti najbolj usmerjena v gradnjo vodovoda v Mozelj.

V ta namen smo imenovali posebno komisijo (njen predsednik je Vlado Prebilič), ki je pripravila vse potrebno, da se je gradnja pričela, da vse poteka v najlepšem redu. Sredstva za gradnjo smo zbrali delno iz sredstev samoprispevka, nekaj je primaknila območna vodna skupnost, veliko pa so prispevali tudi krajanji sami in to v obliki finančnega prispevka ter v obliki vložnega dela. Ne smemo pozabiti tudi na pomoč predstavnikov JLA in nekaterih drugih organizacij, predvsem ZKGP in posestva Snežnik. Sicer pa je delo v krajevni skupnosti razdeljeno po krajevni odborih, med katerimi so eni bolj in drugi spet manj prizadevni pri izvrševanju začrtanih programov. Tako so krajanji Črna potoka zgradili javno razsvetljavo in si uredili dvorano za skupna srečanja, zelo si pa prizadevajo, da bi pridobili trgovino in telefon.

V Mozlju so močno angažirani pri gradnji vodovoda, prizadevajo si, da bi dogradili bazen, veliko pridobitev pa predstavlja, da je Spodnji log dobil telefon.

V Dolgi vasi krajanji prav tako snujejo velike načrte. Nekatere od teh so že uresničili: dogradili so mrliško vežnico in gasilski

Proizvodnja hlač v Trikonovem tozdu Konfekcija — foto Vardijan

Za 800.000 dolarjev na tuje

Trikon uspešen izvoznik

Trikon, Tovarna pletenin in konfekcije Kočevje zaposluje 400 delavcev, od tega 355 žena in deklet. Proizvodni program obsega dve dejavnosti, in sicer v tozdu Konfekcija izdelavo moških, ženskih in otroških hlač in v tozdu Pletenine izdelavo pletenin za dojenčke in otroke do 16. leta.

V letošnjem letu predvidevajo, da bodo prodali za 930 milijonov raznih izdelkov, od tega za 800.000 dolarjev na tuja tržišča (v Holandijo, Zvezno republiko Nemčijo in Anglijo). V izvozne tokove so se simbolično vključili že leta 1978. Izvoz na konvertibilno področje so vsako leto povečevali, letos bo predstavljal že 35% fizičnega obsega proizvodnje ali 12% finančnega učinka.

Navedene rezultate so dosegli z velikim prizadevanjem vseh zaposlenih, tudi z delom ob prostih sobotah v neposredni proizvodnji, včasih pa tudi neprekinjenim po 12 ur v izmehi. Tako lahko časovno zadovoljijo zahtevne tuje kupce.

V Trikonu si že nekaj let prizadevajo, da bi posodobili zastarelo strojno opremo, s čimer bi delavke razbremenili nadurnega in nočnega dela in izboljšali osebne dohodke. Tudi občani Kočevja želimo, da bi v zastavljenih ciljih uspeli.

Lado Gašparac

Eden izmed problemov kraja

Voda, voda, voda...

Kočevska občina je glede zadovoljive preskrbe prebivalstva z vodo eden večjih komunalnih problemov in do danes še ni zadovoljivo rešen. Kraška sestava zemljišča močno vpliva na kvaliteto vode. Ob vsakem deževju postane kalna in tedaj je vprašljiva tudi njena kakovost. Zato smo v letu 1983 pričeli v kočevsko-ribniški dolini geološke raziskave. Te naj bi v petletnem obdobju pokazale, ali obstajajo možnosti za črpanje vode v takih količinah, da bi v celoti zadovoljile potrebe v obeh občinah. Prvi rezultati so zadovoljivi. V okviru teh raziskav smo v Slovenski vasi izdelali vodnjak globine 46 m. Voda iz te globine bi bila kvalitetnejša, kot je sedanja. V Sodražici pa smo izdelali dve poizkusni drenazi, kateri sta tudi dali ugodne rezultate. Da bi

izpeljali ta program raziskav, bo potrebno v naslednjem letu in do leta 1987 izdelati nekaj vodnjakov v globino, da bi pridobili večje količine zdrave pitne vode. Izdatnost take vrtine bi bila precej stalna. Voda pa bi bila verjetno popolnoma mehansko in biološko očiščena. Izpeljava takega programa zahteva ogromna denarna sredstva, saj stane ena izvrtina v zemljo blizu petsto starih milijonov. To je eden izmed problemov za preskrbo z zdravim pitno vodo. Drugi, morda še večji, pa je dotrajanost vodovodnega omrežja tako v kočevski kot v ribniški občini. Računamo, da bomo v letošnjem letu v kočevsko-ribniški občini na regionalnem vodovodu in na vodovodih, ki jih upravlja DO Hydrovod, prođali blizu 2.400.000 m³ vode. Poleg te prodane pitne vode pa

moramo načrpati še prek 70% vode. Toliko znašajo izgube v obeh občinskih središčih. Posamezne odcepe vodovoda zamenjemo vsako leto v tolikšni meri, kolikor dopuščajo sredstva amortizacije. Pri tem skušamo najti tiste dele vodovoda, ki so najbolj dotrajani, ali pa so pretoki zaradi urbanizacije že preslabi.

V letu 1982 je bila izdelana študija za sanacijo vodovoda v obeh občinah. Danes bi bilo potrebno za ta program zagotoviti preko 500 milijonov novih dinarjev, če bi hoteli rešiti preskrbo z vodo in si zagotoviti zadostne količine dobre vode do leta 2020. Kakšna pa je skrb celotne družbe za osnovno življenjsko potrebo, pa vidimo iz današnjega stanja.

C. O.

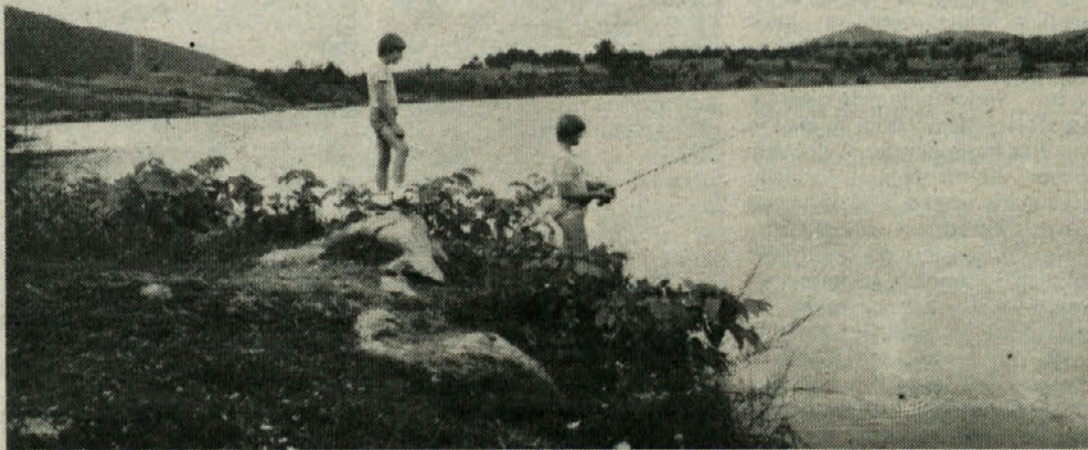
Kočevski Trgopromet

Trgovina

TOZD TRGOPROMET ima 34 prodajal in skladišče na debelo. Skupna površina prodajal znaša 7.317 m², od tega je čistih prodajnih površin 2.303 m², skladišče na debelo pa ima 2.640 m². Za ponazoritev pomembnosti TOZDA TRGOPROMET za oskrbo v občini s potrošniškim blagom naj povemo, da ustvarja 75% celotnega prihodka in skoraj 9/10 akumulacije v občini Kočevje. V tozdu je zaposlenih 240 delavcev, od tega 60 v trgovini na debelo. Ta oskrbuje tudi sosednje občine: Ribnico, Čabar, deloma pa tudi Črnomelj in Delnice. Celotni prihodek trgovine na debelo predstavlja 1/3 celotnega prihodka v tozdu. Ne glede na razdrobljenost trgovine v občini in daljše razdalje za dostavo blaga po razmeroma slabih cestah dosega tozdu zadovoljive poslovne rezultate.

V zadnjih 10 letih je bilo zgrajenih v TOZD 6 novih prodajal, vključno »Samopostrežba« na Trati. S temi prodajalnami je bilo v občini pridobljenih 1.100 m² novih prodajalnih površin. Prav gotovo je, da so potrebe po posodabljanju obstoječe trgovine v občini veliko večje, kot so materialne možnosti, vendar ekonomski položaj trgovine danes ne omogoča hitrejšega razvoja trgovine.

Ne bo odveč, če povemo, da se slab ekonomski položaj trgovine negativno odraža tudi pri osebnih dohodkih delavcev, zaposlenih v trgovini, saj ima trgovski delavec osebne dohodke znatno nižje, kot velja za povprečje v občini, da ne omenjamo republiškega povprečnega osebnega dohodka, ki že presega 24.000 din. V trgovini ne kaže, da bi se ekonomski položaj v letu 1984 spremenil na bolje, saj dohodek v trgovini tudi s sprejetjem novega odluka o maržah pada, nasprotno pa naraščajo obresti in ostali materialni stroški.

Kočevsko jezero na rudniku — foto J. Konečnik

Vojko Kaluža

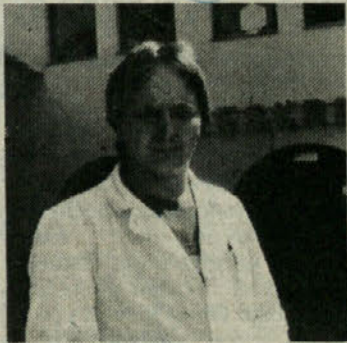
Ferdinand Katern

Janez Kralj

Valentin Južnič

Albin Erent

dom, po zaslugi zasebnika, ki je oddal prostore, so pridobili trgovino, in še kaj. Resno snujejo načrte za dograditev kolesarske steze iz Dolge vasi v Kočevju, saj ta del ceste močno ogroža otroke pri hoji v šolo in nazaj. Za zdaj so ustreznim organom le naslovili vlogo za omejitve prometa na tem delu cestišča. Odkar je struga Rinže poglobljena, ne poplavlja, še vedno pa niso zadovoljni kljub dograjeni čistilni napravi v Kočevju s smradom, ki prihaja od reke. V krajevni skupnosti je najmanj aktiven krajevni odbor Livold. Krajanje te skupnosti izdajajo tudi lastno Glasilo, ki izhaja 3 do 4-krat letno, prirrejšajo vsakoletna športna srečanja, imajo svoje kulturno umetniško društvo »Ciril Dekval« in še mnogo tega, o čemer pa kaj več prihodnjič.

Ferdinand Katern je predsednik sveta krajevne skupnosti Draga, ki obsega naslednje vasi: Draga, Podpreska, Lazec, Fara, Srednja vas, Stari kot, Novi kot, Podplana, Pungart in Črni potok, prebivalcev je 646. Podobno kot po drugih krajevni skupnostih imajo organizirane vaške odbore, njihovi predsedniki pa so hkrati člani krajevne skupnosti. V krajevni skupnosti se lahko

pohvalijo, da imajo skorajda v vse vasi napeljan telefon. Glede vodopreskrbe je problem večji, vendar že tečejo razgovori, da bi to vprašanje rešili v prihodnjem letu.

V prihodnjem letu bodo dogradili tudi nove ceste od Travnika do Lazca in od Trave do Čabra. Na gospodarskem področju so dali poudarka razvoju kmetijstva, kjer so že vidni rezultati v večji prireji telet in goved. V Podpreski je dograjen nov žagarski obrat, ki daje možnost večjega zaposlovanja mladini in ta se postopno že vrača. Nekaj zadreg jim povzroča avtobusni promet. Pri delovni organizaciji Integral trdijo, da je ta proga nerentabilna in jim povzroča izgube, krajanje pa ob visokih cenah bencina ne morejo po opravkih z osebnimi avtomobili. Preko Izvršnega sveta občine potekajo razgovori, da bi ta problem rešili skupno.

Janez Kralj je predsednik sveta krajevne skupnosti Struge, ki obsega naslednje vasi: Pri cerkvi, Rapljevo, Podtabor, Pako, Tržič, Kolenča vas, Potiskavec, Četež, Tisavec, Polom in Seč. Krajanov je 640. Sodeč po besedah predsednika se krajanje

počutijo preveč odkrnjeni od dela in življenja občine, sicer pa jih veže s središčem občine slaba cestna povezava. Njihova velika želja je, da bi dogradili novo cesto in tovarniški obrat, saj se za zdaj večina zaposlenih vozi na delo v Ljubljano.

Iz sredstev samoprispevka so pričeli graditi večnamensko stavbo, v kateri naj bi našli svoj prostor šola, pošta in prostori krajevne skupnosti, vendar za zdaj več kot temeljev niso zgradili. Finančni prispevek krajanov je pre slab, čeprav ne bi mogli to trditi za prostovoljno delo. Pred leti je aktivno delovalo kulturno-prosvetno društvo, njegova aktivnost pa je v zadnjem obdobju popustila. Sicer pa so aktivni-gasilsko društvo, lovska družina, imajo obrat kooperacije trgovina in gostilno. Vse, razen 3 vasi, nimajo napeljanega vodovoda, telefon pa imajo le na pošti.

Valentin Južnič je predsednik sveta KS »Kostel« Vas — Fara. Funkcijo predsednika opravlja neprofesionalno od izvolitve decembra 1982, sicer pa pogledimo, kaj nam je o delu in življenju v tej KS povedal sam: »V zadnjem času smo se močno angažirali na področju razvoja turizma. Dolgo smo se dogovarjali o gradnji

Kompasovega avto kampa. Problem so bili seveda denarna sredstva. Zdaj so dogovarjanja zaključena in v gradnjo bomo pričeli predvidoma v začetku prihodnjega leta. Sicer pa je v gradnji telefonsko omrežje v smeri od Fara do Žage ter Petrine do Grivca. V zaključni fazi so dela na vodovodnem omrežju Nova sela—Banja Loka—Briga, nadalje Gotenc—Oskard in Ajbelj—Kaptol. Aktivnosti potekajo predvsem v smeri iskanja virov finansiranja gradnje čistilne naprave in kanalizacije v Fari. Omeniti velja, da je v gradnji most v Kužlju ter Grivcu ter da se je začelo adaptirati gasilski dom, v katerem bodo prostor za potrebe gasilskega društva in za dvoje dvosobnih stanovanj. Saniirali smo tudi dve šolski stavbi, urejamo pa tudi prostore za kabinetni pouk.

V KS smo ustanovili kulturno-umetniško društvo, v katerem so posebno aktivne dramska sekcija odraslih, folklorna sekcija ter moški pevski zbor. Čeprav smo krajevna skupnost z 830 prebivalci, nam smelosti ne manjka.

Jože Poje, predsednik sveta krajevne skupnosti Kočevska reka.

V krajevni skupnosti Kočevska reka stalno živi 651 prebivalcev. V KS je 10 naselij.

V zadnjih letih se v naši KS največ ukvarjamo z zagotavljanjem preskrbe z zdravim pitno vodo. Zgrajeno je preko 20 km vodovodnega omrežja, v letošnjem letu pa bo dokončan vodovod Mošenik (8 km) z rezervarjem in zajetjem. Posebno skrb dajemo tudi urejanju naselij in izgradnji novih stanovanjskih hiš. V zadnjih letih je bilo zgrajeno tudi več športnih objektov in objektov za rekreacijo krajanov. Večina stanovanjskih hiš je dobila tudi telefonske priključke. Za vsa opravljena dela je bilo vloženo veliko udarniškega dela krajanov.

Najpomembnejše naloge za prihodnje pa so: — dokončanje vodovodnega sistema, meliorizacija zaraščenih kmetijskih površin in več drugih nalog, ki so pomembne za nadaljnji razvoj KS.

Albin Erent je predsednik sveta krajevne skupnosti Osilnica, ki se ponaša z vrsto uspehov s področja razvoja gospodarstva, turizma, komunalne dejavnosti, aktivnega družbenopolitičnega in kulturnega življenja krajanov.

Več desetletij je bilo to slovensko območje zapostavljeno in mladina je množično odhajala drugam s trebuhom za kruhom. Sedaj so se razmere bistveno zboljšale in številne mlade družine se vračajo, si gradijo nove in obnavljajo stare domove.

V vseh devetnajstih vaseh, kolikor jih združuje ta krajevna skupnost, so napeljali telefonsko omrežje in asfaltirali ceste. Krajevna skupnost ima svojo pošto, zgradili so zdravstveno postajo, obnovili so šolo in trgovino. Letos so dobili prodajalno mesa in manjši gostinski lokal. Načrtov za prihodnost jim ne manjka, vendar bodo za njihovo izpolnitev potrebovali pomoč in podporo širše družbene skupnosti. Predvsem bodo morali zgraditi mosta čez Kolpo in Čabranko, saj bo velikega pomena za povezavo z drugimi kraji.

Jože Furlan je predsednik sveta krajevne skupnosti Stara cerkev, v kateri prebiva 2000 prebivalcev v enajstih naseljih. V zadnjem času so tudi v tej krajevni skupnosti mnogo naredili s prostovoljnimi delom. Zgradili so vodovodno omrežje v vaseh Laze, Smuka in Stari log, pri teh delih jim je pomagala mladinska delovna brigada. Elektrificirali so del naselij in napeljali javno razsvetljavo. Konec meseca bo v tej krajevni skupnosti zgrajena nova mrliška vežica. Načrtujejo gradnjo kanalizacije v Stari cerkvi in čistilnih napravah v Slovenski vasi.

V kratkem bo ta krajevna skupnost morala poskrbeti za prenovitev trgovine, ki sedaj dela v pomanjkljivih razmerah. V načrtu imajo napeljati po vseh naseljih javno razsvetljavo. Prizadevajo si tudi boljše razviti družbenopolitično in kulturno življenje, kar bo gotovo zblížalo krajanje.

Pogled nazaj in pogled naprej

Trideset let Melamina

Letos praznuje delovna organizacija MELAMIN, Kemična tovarna Kočevje svoj 30. jubilej. V teh 30 letih je tovarna s svojo uspešno razvojno in poslovno dejavnostjo popolnoma upravičila pobudo ustanovitelja, da se na ruševinah predvojne tekstilne tovarne HORAK začne v Kočevju graditi in razvijati nova kemična tovarna.

Ustanovitelj je bil takratni OLO Kočevje, ki je 14. 9. 1954 izdal odlok št. 5567/p54, da se ustanovi podjetje za proizvodnjo kemičnih izdelkov z imenom KEMIČNATOVARNAKOČEVJE (skrajšano ime KATEKA Kočevje). Za direktorja med gradnjo je bil imenovan mr. ph. Ivo Sajovic. Osnovna sredstva ob ustanovitvi so bila ovrednotena na 50.000.000 din. Za začetek priprav in dela podjetja v gradnji je OLO dodelil 90.000.000 din investicijskega kredita.

S prvim programom je bilo predvideno, da bo tovarna letno izdelala:

- 356 ton dicianidamida,
- 225 ton melamina,
- 850 ton sintetičnega lepila in 250 ton apreturnih sredstev.

Za realizacijo takšnega projekta bi podjetje v gradnji potrebovalo najmanj 314 milijonov din. Čeprav so bili postopki za proizvodnjo laboratorijsko dognani in utemeljeni, je republiška komisija za revizijo projektov zahtevala, da opravijo najprej poizkusno proizvodnjo kemičnih izdelkov v »velikem« laboratorijem in polindustrijskem merilu. V ta namen je bilo odobrenih 25 milijonov dinarjev. Ta investicijski program je potrdil IS Ljudske skupščine Slovenije LRS z odločbo št. RK 49/6-54 dne 2. 12. 1954.

Razen omenjenega projekta je bila zaradi velikega pomanjkanja električne energije zelo pomembna odločitev IS Ljudske skupščine LRS (18. 11. 1954), da 14 milijonov dinarjev namenijo za popravilo in usposobitev termoelektrarne v sklopu novega podjetja v gradnji. Tako je bila dana prva materialna osnova za resen pričetek gradnje tovarne.

Prav tako je bila dobra kadrovska zasedba, saj se je že v letu 1954 zaposlilo 8 inženirjev kemije.

Z veliko zagnanostjo so se lotili raziskovalnega dela. Čeprav so bili prvi laboratoriji zasilni, je bila v njih izdelana vrsta postopkov za pridobivanje dicianidamida in melamina ter tehnologija melaminskih in karbomidnih smol za lake, papir in tekstil, laminate in lepila.

Na podlagi laboratorijskih raziskav so bile v letu 1957 dograjene polindustrijske naprave. Na tržišče so prišli tudi prvi izdelki, za katere so iztržili prvi milijon din. Seveda so bile kapacitete (polindustrijske opreme in naprav) prenizke za redno poslovanje tovarne. Tako so si še naprej prizadevali za potrebna sredstva za gradnjo tovarne dekorativnih laminatov, melamina in ustreznih sintetičnih smol.

27. 12. 1957 je republiška inspekcija Jugoslovanske investicijske banke ugotovila, da je investitor uporabil odobrena sredstva v skladu s predpisi, da so uspehi polindustrijske proizvodnje pozitivni in da je tehnološki proces dognan in bo uporaben tudi za industrijsko proizvodnjo.

Polindustrijski način je potekal v izredno težkih delovnih razmerah, saj so bili stroji in naprave le improvizirani, sam objekt pa le zasilno zavarovan. Ljudje so morali opravljati zares težaška dela v zelo slabih delovnih razmerah. Leta 1960 je bilo dokončno odločeno, da pričnejo z gradnjo tovarne dekorativnih laminatov in melamina.

Gradnjo pod nazivom HALA in GARDEROBE KEMIČNE TO-

VARNE v Kočevju je prevzelo SGP ZIDAR Kočevje, ki se je obvezalo, da bodo gradbena dela končana do 1. septembra 1961, ko se začne montaža strojev in opreme. Decembra 1962 je bil novi obrat za proizvodnjo plošč melapan v celoti končan. Proizvodnja dicianidamida na industrijski napravi pa je stekla novembra 1963. S tem je prenehal tudi skoraj 10-letni status podjetja v gradnji in se je začela poskusna proizvodnja, ki je trajala od 1. 1. 1965. Tovarna je dobila tudi sedanje ime MELAMIN, Kemična tovarna Kočevje.

Že v poskusnem letu rednega obratovanja so dosegli takšen obseg proizvodnje, kot je bil predviden v elaboratu, in sicer 465.000 m² melapana, 61 ton komelolov, 81.000 m² čevljarskih platen in 12 ton mas za stiskanje. Vsi izdelki so bili narejeni na podlagi lastne, doma raziskane tehnologije. Razvojni oddelek je v tem času razvil in preizkusil vrsto vodotopnih laminatnih smol, sintetičnih smol za lake in smol za impregnacijo čevljarskih platen, hkrati pa že intenzivno iskal nadomestke za uvožene surovine. Zaradi vse večjega tržnega povpraševanja po butiliranih smolah in smolah za impregniranje so si v tovarni še naprej prizadevali za razširitev zmogljivosti proizvodnje teh izdelkov. Tako je bil leta 1968 dograjen obrat SMOLE, s katerim so bile zagotovljene zadostne zmogljivosti. Uporabljena so bila nova tehnološka dognanja.

Zaradi naglega večanja proizvodnje so nastala ozka grla pri skladiščenju končnih izdelkov in pri proizvodnji visokotlačne pare. Zato so se lotili gradnje skladišča. Kotlarno so rekonstruirali in nabavili nov kotel na mazut, ki je dajal neprimerno več pare kot prejšnja peč na premog. Veliko povpraševanje po čevljarskih platinah je sprožilo odločitev, da na »Klasu« adaptirajo II. nadstropje in zgradijo obrat Platin. S tem so se občutno povečale zmogljivosti. Obrat je začel s poskusnim delom spomladi 1971.

V začetku sedemdesetih let je prišlo v Melaminu do zelo pomembne odločitve, da v sodelovanju z LIK Kočevje zgradijo obrat za oplemenitenje iveric. To je bilo pomembno za obe delovni organizaciji, ker so se potrebe po teh izdelkih močno kazale predvsem za industrijo pohištva.

Že februarja 1972 je v Melaminu stekla redna proizvodnja na impregniranem stroju SPOONER (prva naprava v SFRJ po tehnologiji »kratkih ciklov«, ki se je kasneje edina uveljavila za proizvodnjo melaminskih dekorativnih folij – melafilmov). V LIK Kočevje pa so zgradili taktno stiskalnico za stiskanje oplemenitenih iveric. Hkrati je bila opravljena tudi rekonstrukcija melaminskega in fenolnega impregnirnega stroja za izdelavo folij za laminate ter rekonstrukcija ogrevalno-hladilne naprave. S tem je Melamin pridobil dovolj velike zmogljivosti za proizvodnjo vseh svojih izdelkov, predvsem pa novega izdelka – melafilma, ki zavzema danes večji del proizvodnje.

Leto 1974 je predstavljalo tudi za Melamin hude preizkušnje, saj so na trgu zaradi naftne krize nastopile hude težave. Cene vseh uvoznih surovin so naglo poskočile, medtem ko so bile cene izdelkov zamrznjene. Izhod je tovarna videla v uvajanju domačih surovin v proizvodnjo ter v stabilizacijskih programih.

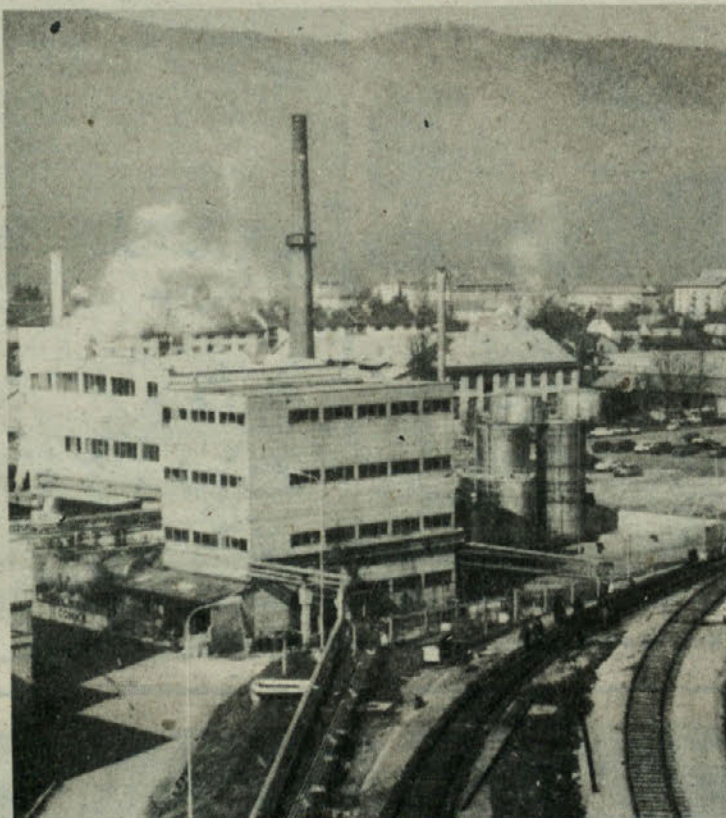
Na osnovi teh usmeritev se je delovna organizacija izognila izgubam v poslovanju, hkrati pa je začela pripravljati nov razvojni program, po katerem bi razširil proizvodnjo melaminskih dekorativnih folij – melafilmov ter ponudbo sintetičnih smol. Priprave za ta program so se pričele že v letu 1976. Po dolgotrajnem dogovarjanju, predvsem s sovlagatelji iz reprodukcije verige, se je leta 1978 začela gradnja novega objekta Smole II. in impregnacija II. z ustreznimi skladiščnimi prostori ter montažo novega kotla v kotlovnici. Novi program je bil zelo široko in dolgoročno zasnovan. Poleg gradnje novih objektov, kot so Smole II., Impregnacija II., skladiščni prostor za tekoče surovine in skladišče za papir, je novi program predvideval še adaptacijo 5. nadstropja Klasa za ureditev novih raziskovalnih laboratorijev ter kontrolnih laboratorijev v sami proizvodnji, zgraditev industrijskega tira in ureditev pretakališča tekočih surovin, rekonstrukcijo dovodnih parovodov ter asfaltiranje dvorišč v proizvodnji. Dela so bila končana v fazah, in sicer: poskusno obratovanje Impregnacije II – VITS se je začelo aprila 1980, Komeloli

II. maja 1981, laboratoriji so bili opremljeni oktobra 1981, vsi ostali projekti pa so bili končani v letu 1983, ko se je tudi začela redna proizvodnja. Zelo pomembno je, da se v času gradnje ni nikjer prekinila redna proizvodnja v že obstoječih zmogljivostih in da je gradnja potekala v skladu z načrtom.

Z dokončanjem te največje rekonstrukcije in razširitve smo v Kočevju dobili novo sodobno kemično tovarno, ki s svojimi zmogljivostmi in kvaliteto izdelave lahko uspešno zadovolji vse potrebe domačega trga. Uspešno pa se uveljavlja tudi na najbolj zahtevnem zahodnem trgu. Nagle spremembe potreb na domačem in tujem trgu narekujejo neprestano razvojno-raziskovalno delo ter nenehne majhne in velike naložbe, ki omogočajo prilagajanje tržnim razmeram, predvsem pa zmanjševanje odvisnosti od uvoza surovin z zahodnega trga ter uporabo domačih surovin.

Z novim srednjeročnim planom za obdobje 1986–1990 bodo zastavljeni novi cilji in nove razvojne usmeritve, ki bodo temeljili na izdelavi artiklov, zanimivih predvsem za izvoz.

Lojze Šešek

Pogled na Melaminovo smolarno – fotoarhiv Melamina

Iz Melamina

Več kot trideset inovacijskih predlogov

Današnji dosežki na področju tehnologije proizvodnje v Melaminu so v največji meri rezultat nenehnega inovacijskega dela, predvsem v oddelku za razvoj in raziskave.

Prizadevanja tehnologov in raziskovalcev, da na osnovi lastnega znanja razvijejo celo vrsto zelo zahtevnih izdelkov, so rodila sadove, tako da proizvodnja ni bila nikoli obremenjena s tujimi licencami. Močan razvojni tim je s konkretnimi dosežki neprestano opravičeval svoj obstoj in je še danes glavno gibalno vse inovacijske dejavnosti v Melaminu.

V zadnjih desetih letih se je inovacijska dejavnost dokaj razširila tudi na druga področja dela, kjer so s tehničnimi izboljšavami dosegli osnovne cilje, kot so boljša izkoriščenost kapacitet, boljša kvaliteta izdelkov in večji prihranki surovin.

Med pomembnejše tehnične izboljšave štejejo:

1. Osvojitev novega tehnološkega postopka-sinteze butiliranih smol, kar je omogočilo zmanjšanje porabe surovin in energije ter skrajšanje cikla sinteze smole.
 2. Osvojitev visokoreaktivnih modificiranih smol za filme za proizvodnjo oplemenitenih iveric po kratkotaktnem postopku – nov izdelek.
 3. Tehnična izboljšava pri izrabi toplote kotelne vode – prihranek energije.
 4. Tehnična izboljšava na destilacijski koloni za regeneracijo toplil iz odpadne vode ter dopolnitev tehnološkega postopka – odstranjevanja prostega formaldehida in odpadnih smol iz odpadne vode.
- V letu 1983 je bilo realiziranih 19 koristnih predlogov delavcev Melamina s področja korekcij na procesni opremi, pri odpravljanju težav v določenih fazah proizvodnje ter predloga glede prihranka surovin in zmanjševanja škarta. Vsi koristni predlogi so bili nagrajeni. Avtorji so dobili tudi priznanja.
- S sprejemom novega pravilnika o inovacijah se je v Melaminu močno razširila množična inventivna dejavnost, saj je komisija že v tem letu prejela nad 30 novih predlogov.
- Ce se bo ta dejavnost širila na vsa področja dela in življenja v tovarni, lahko pričakujemo, da bodo v Melaminu uspešno izpeljali vsa stabilizacijska prizadevanja.

Lojze Šešek

Praznične čestitke

Ob občinskem prazniku občine Kočevje delovnim ljudem in občanom čestitajo in jim želijo osebno zadovoljstvo in delovne uspehe:

- Skupščina občine Kočevje in vodstva vseh KS
- Druženopolitične organizacije:
- Občinska konferenca SZDL z družbenimi organizacijami in društvi
- Občinska konferenca ZKS Kočevje
- Zveza sindikatov Slovenije – Občinski svet Kočevje
- Občinska konferenca ZSMS Kočevje
- Občinska organizacija ZZB NOV Kočevje
- Samoupravne interesne skupnosti občine Kočevje
- DES Ljubljana, TOZD Elektro Kočevje
- MELAMIN Kemična tovarna Kočevje
- ITAS – Industrija transportnih sredstev in opreme Kočevje
- INKOP – Industrija kovinske opreme Kočevje
- TEKSTILANA – Tekstilna tovarna Kočevje
- TRIKON – Tovarna pletenin in konfekcije Kočevje
- VEZENINA Bled, obrat Kočevje
- ZKGP Kočevje
- SLOVENIJALES – LIK Kočevje
- Tiskarna KOČEVSKI TISK Kočevje
- Veterinarska postaja Kočevje
- Medobčinski računalniški center Kočevje – Ribnica
- LJUBLJANSKÉ MLEKARNE TOZD Mlekarně, sirarna Kočevje
- ŽITO Ljubljana – Pekarna in slaščičarna Kočevje
- Posestvo SNEŽNIK Kočevska Reka
- »AVTO-KOČEVJE« KOČEVJE
- Cestno podjetje Novo mesto, TOZD Vzdrževanje cest Kočevje
- Podjetje za PTT promet Ljubljana, TOZD Kočevje
- SGP ZIDAR Kočevje
- KOVINAR Kočevje
- Mercator – Velepiskrba Ljubljana, TOZD TRGOPROMET Kočevje
- Veleblagovnica »NAMA« Kočevje
- Gostinsko podjetje Hotel Pugled Kočevje
- KOMUNALA – Komunalno podjetje Kočevje
- Hydrovod Kočevje-Ribnica
- VARNOST Ljubljana, TOZD Varovanje premoženja Kočevje
- Proizvodno podjetje OPREMA Kočevje
- Računovodski biro Kočevje
- DINOS – poslovna enota Kočevje
- Vzgojnovarstvena organizacija Kočevje
- Zdravstveni dom Kočevje-Ribnica
- LEKARNA Kočevje
- SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SRS podružnica Kočevje
- LJUBLJANSKA BANKA Gospodarska banka Ljubljana PE KOČEVJE
- KULTURNI CENTER Kočevje
- DO PETROL Ljubljana, TOZD Skladišče Ljubljana in TOZD Trgovina Brežice
- Integral TOZD STOJNA Kočevje
- ULE JOŽE, Pleskarstvo Kočevje
- ZUPANČIČ ALBINA, Športbistro Kočevje
- Fotograf ZLATKO VARDIJAN Kočevje
- PLAKO – Predelava plastičnih mas in kovin – Andrej in Zmago JERŠE, Kočevje
- Fotograf MARIJA JELENOVIČ, Kočevje
- Avtoprevozišvo ZDRAVKO ŠOLAJA, Kočevje
- Damski frizerski salon MARIJA KORDIŠ, Kočevje
- Sadje-zelenjava FEIZO BEDJETI, Kočevje
- Slaščičarna SAKIP BEDJETI, Kočevje
- Avtozaščita ALOJZ JANEŽIČ, Kočevje
- KOVIGAL – Kovinska galanterija PIRC – KAMŠEK Kočevje
- Soboslikarstvo FRANJO SMOLE, Kočevje
- Avtoprevozišvo MILAN GORNIK, Livold ter pionirji in mladinci osnovnih šol in šol usmerjenega izobraževanja v občini.

Ob petintridesetletnici

Avto Kočevje – včeraj, danes in jutri

Delovna organizacija Avto – Kočevje praznuje letos svojo 35-letnico. Ustanovljena je bila leta 1947 z odločbo vlade Ljudske republike Slovenije, s katero sta bila združena transportna obrata gozdnih gospodarstev Kočevje in Ribnica. Dve leti kasneje, v letu 1949, je bilo pod imenom Gozdarsko avtopodjetje Kočevje vpisano v register.

Ob ustanovitvi je delovna organizacija razpolagala s 40 vozili in 7 prikolicami s skupno nosilnostjo 280 ton. Vozni park je bil v glavnem sestavljen iz vozil, ki so ostala kot vojni plen ob kapitulaciji. Z njimi so iz kočevskih gozdov prevažali les, ki je bil potreben za obnovo porušene domovine. Zaposlenih je bilo 150 delavcev. Izrabljena vozila in slabe gozdne ceste, vse to je ob slabih vremenskih razmerah povzročalo izredno neugodne delovne razmere, ki jim je bil kolektiv kos le z marljivim in predanim delom ne oziraje se na delovni čas. V zgodovini razvoja današnjega

so bile nikdar posebej naklonjene. Svoje dokončno ime Avto – Kočevje, tuzemski in mednarodni cestni tovorni promet nosi delovna organizacija od leta 1966. V mednarodni transport se je delovna organizacija vključila v letu 1957 in od takrat naprej je izvoz transportnih storitev bistvena postavka v gospodarjenju. Danes ima delovna organizacija Avto – Kočevje 159 vozil in 83 prikolic s skupno registrsko nosilnostjo 3475 ton. V okviru delovne organizacije deluje tudi mehanična delavnica, kjer opravljajo celotna vzdrževalna

loma so te odraz gospodarske situacije Jugoslavije, deloma pa jih povzročata tudi svetovna gospodarska in energetska kriza. Kažejo se v hitrejši rasti stroškov od rasti prihodkov. Na rast stroškov ne vpliva samo hitra rast cen v Jugoslaviji, pač pa tudi padec vrednosti dinarja, saj zaradi velikega obsega poslovanja v tujini tam nastajajo tudi velik del stroškov. Samo stroški za gorivo so v letu 1983 predstavljali prek 40 odstotkov vseh stroškov. Vsak dan sproti je potrebno reševati vprašanja glede oskrbe z avtoplastiči, rezervnimi deli in dovolilnicami za prevoze v tujino.

V cestnem transportu se kažejo tudi gospodarske težave v drugih dejavnostih. Tako je zaradi splošnega omejevanja uvoza v državo prepeljanih bistveno več kilometrov brez tovora, saj težko najdemo povratni tovar. Poleg tega se srečujemo tako doma, še posebej pa v tujini, z močno konkurenco, posledica česar je zniževanje cen prevoznih storitev.

Zaradi splošnega pomanjkanja deviznih sredstev pa pogosto na-

Da bi se pozimi ceneje greli

Proizvajalci in porabniki toplotne energije povezani

Vsak dan težja in dražja preskrba z energijo spravlja družbo v veliko zadrego. Tudi nas v Kočevju je prisilila k iskanju smotrnejših rešitev.

Poraba toplotne energije v Kočevju je dokaj velika. Zaradi dolgih zim traja kurilna sezona več kot 200 dni. Industrija troši še tehnološko-toplotno energijo. Če skupno potrebo v enem letu izrazimo z drvmi, je to približno 100.000 prm. drv za eno leto. Industrija (razen LIK-a) in objekti v družbeni lasti rabijo tekoča goriva. Letno jih porabijo približno 7.400 ton. Ta kurjava je zelo draga, industriji zmanjšuje dohodek in draži izdelke. Še najbolj je prizadet občan, ki mora z vsak dan manjšim osebnim dohodkom plačevati dražjo kurjavo. Vzrok za to, da se je poraba tekočih goriv tako povečala, je cena nafte, ki je bila še v začetku 70. let sorazmerno nizka, in pa ukinitve rudnika v Kočevju. Drva niso mogla nadomestiti pomanjkanja premoga. Tudi v bodoče ne moremo računati na bistveno večje količine drv.

Še pravočasno smo začeli razmišljati o tem, da bi pocenili toplotno energijo – s kurjenjem lesnih ostankov. Že leta 1978 smo začeli v LIK-u graditi novo toplotno za kurjenje z lesnimi ostanki in skoraj v celoti nadomestili mazut. Vseh lesnih ostankov LIK tudi sedaj ne porabi. Posebno poleti so občutni presežki. Del teh prodamo kot drava. Preostanek gre še vedno v odpadke. Ta presežek in pa razmišljanja o ukinitvi izdelave iverice (zato bo na razpolago več toplotne energije in ostankov) so rodili idejo o povezavi toplotnih porabnikov v Kočevju.

17. 11. 1982 je občinski komitej ZK sklical konferenco, na kateri so razpravljali o problematiki oskrbe z energijo v občini Kočev-

je. Konferenca je med drugim zadolžila občinsko skupščino, da ustanovi iniciativni odbor za energetiko. Ta je zadevo zelo aktivno reševal. Že v letu 1983 so naročili študijo o izdelavi programa o centralizaciji oskrbe s toplotno energijo pri biroju za inženiring ELEKTROPROJEKTA v Ljubljani.

Sredstva za izdelavo projekta so bila združena. Največji delež je dala raziskovalna skupnost občine, ostalo pa zainteresirani porabniki. Do marca 1984 je bila študija izdelana. Glavne ugotovitve so zelo zanimive, češ, da so zmogljivosti kotlovnice v Kočevju neizkoriščene. Imajo sorazmerno nove kotlovne enote, ki bodo lahko obratovala najmanj do leta 2000. Razdrobljenost je velika. Približno 80% toplotne energije dobijo s kurjenjem tekočih goriv in le 20% z lesnimi odpadki in trdimi gorivi. Industrija porabi 65%, potrošniki za ogrevanje pa 35%. Z lesnimi ostanki in drugimi odpadki bi lahko nadomestili 7.500 ton mazuta letno. Toliko tekočih goriv pa trenutno porabimo v Kočevju v enem letu. Te ugotovitve so bile izhodišče za načrtovanje toplotniškega sistema v Kočevju, ki predvideva tri faze gradnje.

V I. fazi bi z čim manjšimi vlaganji zamenjali tekoča goriva z lesnimi ostanki.

V ta namen bo zgrajen parovod od LIK-a do TEKSTILANE in MELANINA v dolžini 2000 m in DN 150 mm. Pri LIK-u pa bo zgrajen skladiščni prostor in postavljena mehanizacija za pripravo sekancev za kurjenje. Parovod bo dovajal paro TEKSTILANI in MELAMINU, od tu pa

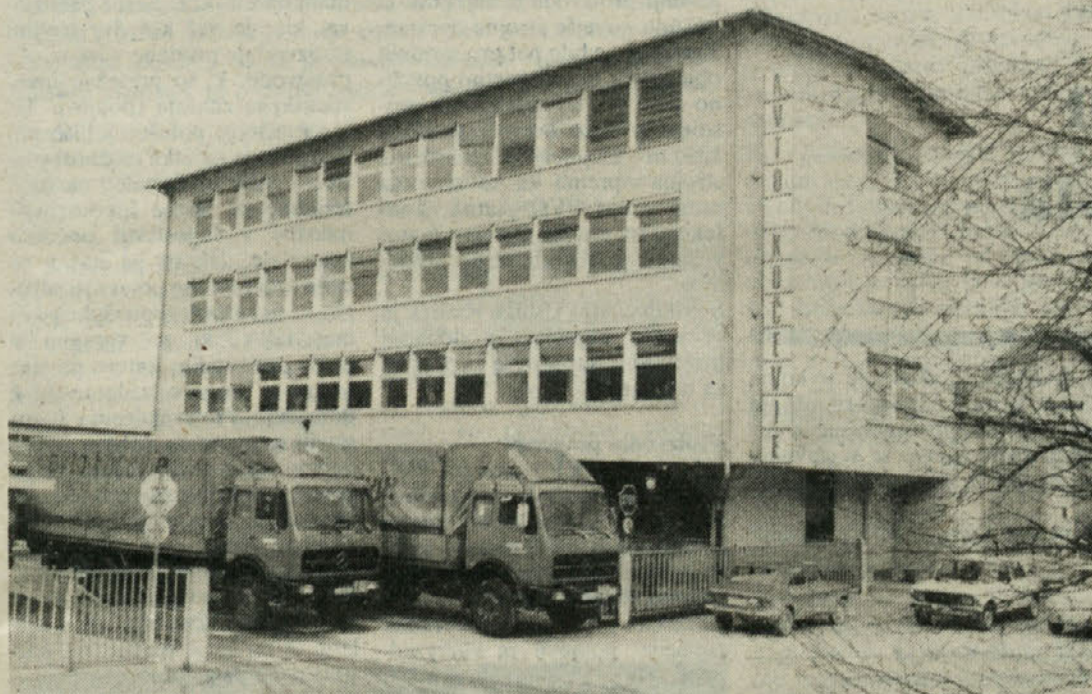
bo tekel še do kurilnih potrošnikov. Investicijska vrednost je 100.000.000 dinarjev. Sredstva bosta zagotovili industrija, stanovnjska skupnost in najeti kredit pri Ljubljanski banki. Ko bo para stekla do potrošnika, bomo predvidoma nadomestili približno 3300 ton mazuta letno. Pripravljalna dela za I. fazo so se že začela. Za izvajalca je izbran ZIDAR KOČEVJE v sodelovanju s KOVINARJEM. Trasa parovoda je že zakoličena. Investicijski program čaka samo še na mnenje regionalne komisije za ocenitev investicij. Ker so naložbe v energetiko prednostnega pomena, upamo, da projekt ne bo zavrnjen. Končan bi moral biti do konca tega leta.

II. faza predvideva postavitev novega kotla za lesne ostanke in odpadne surovine v kotlovnici KIK-a. Izkoristili bi postavljene objekte in s tem pocenili investicije. S tem kotlom bi porabili vse lesne ostanke. Kotel naj bi bil postavljen do leta 1990. Po letu 1992 se bodo toplotne potrebe povečale in bo treba zgraditi novo toplotno z močjo 10 MG za premog.

Po tej zamisli zasnovan toplotni sistem bi po letu 1995 dovoljeval vse potrebe potrošnikov, priključenih na toplotno omrežje.

Za upravljanje s tem sistemom bo potrebno zadolžiti organizacijo, ki bo skrbelo za vzdrževanje, distribucijo, financiranje in nadaljnjo gradnjo. Ko bo sistem začel delovati in bodo potrošniki nanj priključeni, se bo cena oblikovala enotno. Ta bo morala biti nižja kot pri kurjenju s tekočimi gorivi.

Alojz Ješelnik

Avto kočevje danes – foto Jelenović

Avto – Kočevja so iskali različne možnosti za razširitev in dopolnitev dejavnosti, kar je bilo potrebno zaradi zmanjševanja obsega prevozov gozdnih sortimentov. Podjetje se je usmerilo v prevoze drugega blaga na področju cele Jugoslavije. Ker so ti časoma postali prevladujoči, se je podjetje leta 1956 preimenovalo v Splošno avtoprevoznitvo Avto Kočevje.

V letu 1953 je podjetje razširilo svojo dejavnost še s potniškim prometom. Nabavili so moderne avtobuse, s katerimi so se prevžali kočevski prebivalci po takrat zelo slabih makadamskih cestah. Nekaj let pozneje, v letu 1959, je podjetje pričelo izdelovati v novem obratu v Podgorski ulici kamionske prikolice velike nosilnosti, ki so dobile ime Stojna. Ta obrat je z združitvijo še z nekaterimi drugimi podobnimi obrati drugih podjetij v Kočevju postal temelj za ustanovitev novega podjetja za proizvodnjo transportnih sredstev – današnjega Itasa.

Tretji poskus razširitve poslovne dejavnosti je bil izveden v začetku 70-ih let, ko so iskali možnosti v turizmu, gostinstvu in ponovni uvedbi potniškega prometa. Nabavili so nove avtobuse in zgradili motel na Jasnici. Potniški promet se ni mogel uspešno uveljaviti, pa tudi gostinska in turistična dejavnost nista zaživele v pričakovanem obsegu in ne prinesli pričakovanih rezultatov.

Ko danes gledamo na dosedanja razvoj delovne organizacije Avto – Kočevje, težko ocenjujemo pravilnost posameznih odločitev, ki so bile sprejete v drugačnih gospodarskih razmerah od današnjih. Mnoge težavne situacije, v katerih se je znašel kolektiv Avto – Kočevja v letih svojega obstoja, niso bile posledica samo tega, da nove naložbe niso dajale pričakovanih rezultatov, temveč tudi splošnih gospodarskih razmer, ki cestnemu prevozu ni

dela za lastni vojni park in servis osebnih vozil. Zaposluje 425 delavcev, od tega 247 voznikov, 80 vzdrževalcev in 98 ostalih delavcev (v skupnih službah). Vozila Avto – Kočevja so v letu 1983 prevozila 174.697.967 ton/km, kar je 30-krat več kot v prvem letu obstoja. Nosilnost je zdaj 12-krat večja, vozil 4-krat več in zaposlenih 2,8-krat več delavcev. Prepeljanih je bilo 10,5-krat več ton/km na zaposlenega kot v letu 1949, nosilnost na zaposlenega pa je 44-krat večja.

Razvoj delovne organizacije Avto – Kočevje ne kaže samo prizadevanj delavcev v delovni organizaciji, ampak tudi tehnični in tehnološki napredek nasploh. Zasluga delavcev pa je, da so stalno obnavljali vojni park in ga dopolnjevali z novimi, sodobnejšimi vozili. Danes se lahko pohvalimo s sodobnim voznim parkom, v katerem je 48 oziroma 31 odstotkov vseh vozil, ki so stara do dve leti.

V letu 1983 je kolektiv Avto – Kočevja z izvozom transportnih storitev dosegel že preko 75 odstotkov celotnega poslovanja, kar predstavlja 6,2 milijona dolarjev deviznega dohodka. Prihodki ustvarjeni na tujem trgu so se v letu 1983 povečali za 153 odstotkov. Prometne zveze vzdržuje s pomočjo poslovalnic z zahodno in vzhodno Evropo in bližnjim Vzhodom. Poslovalnice so v Ljubljani, Mariboru, Reki, Zagrebu, Sarajevu, Beogradu, Novem Sadu in Münchnu. Za ilustracijo naj navedemo še podatek, da Avto – Kočevje s 5,3-odstotnim deležem nosilnosti v javnem cestnem tovornem prometu SR Slovenije ustvari 6,4-odstotni delež celotnega prihodka in 12,5-odstotni delež prihodka javnega cestnega tovornega prometa Slovenije na tujem trgu.

Razmere, v katerih danes poslujemo, govorijo o tem, da je cestni tovorni promet v težavah. De-

stopijo še težave pri plačilu naših storitev, opravljenih v tujini. Vedno večji obseg poravnovanja oz. zavarovanje plačila z menicami pa v letošnjem letu ob pomanjkanju lastnih obratnih sredstev bistveno vpliva na likvidnost naše delovne organizacije.

V cestnem prevozu je vozilo optimalno izkoriščeno 4 do 5 let, nakar ga je potrebno zamenjati, saj postaja vprašljiva njegova ekonomska upravičenost zaradi hitro naraščajočih stroškov za vzdrževanje in popravila. Povprečna starost naših vozil znaša danes 5,4 leta in da bi jo obdržali, bi morali vsako leto zamenjati 20 vozil.

Težavnost današnje gospodarske situacije nas ne odvrča od razmišljanja o bodočnosti in prihodnjem razvoju delovne organizacije. Dejstvo je, da si brez dobro organiziranega in hitrega prevoza sodobnega gospodarstva ni več moč zamisliti. Modernizaciji prometa bo morala posvetiti več pozornosti tudi naša družba, če ne bo hotela še bolj zaostajati za razvitejšim svetom. Kontejnerski način prevozov kot del integralnega transporta je v razvitem svetu že zelo razširjen. V zadnjih letih nova tehnologija prevozov prodira tudi v našo državo. V svoji dolgoročni perspektivi se bo morala tudi delovna organizacija Avto – Kočevje s svojim voznim parkom prilagoditi potrebam sodobnega načina transporta. Delen pristop k spremembi tehnologije prevozov ni možen. Uresničiti se lahko s širšo družbeno akcijo in tehnološko usklajenostjo celotnega transportnega sistema. Kako hiter bo razvoj na tem področju, ni odvisno le od delovne organizacije same, ampak tudi od celotne družbe. Na spremembi moramo biti pripravljeni in se zavzemati za to, da tehnično in tehnološko ne bomo preveč zaostajali za razvojem v svetovnem in jugoslovanskem transportu.

SGP »Zidar« Kočevje

Veliko dela za premalo delavcev

V delovni organizaciji SGP »Zidar« Kočevje, ki združuje temeljne organizacije Gradbeni sektor Kočevje, Gradbeni sektor Rijeka, Strojne obrate in Delovno skupnost skupnih služb, je zaposlenih okoli 450 delavcev.

Delavci temeljne organizacije Gradbeni sektor Kočevje gradijo že več let največ na področju Kočevja in Ribnice, zadnjih nekaj let pa tudi na otoku Krku. Na področju Ribnice je ta temeljna organizacija samo v letošnjem letu dogradila stanovanjski blok S-1 ter industrijski objekt žagalnice Inlesa; v gradnji je stanovanjski objekt S-2 Ribnica, pričeli pa so graditi tudi skladiščno halo za Sukno Zapuže, TOZD

Jurjevica. V Kočevju so dogradili stanovanjska bloka v naselju 4. maj, nadalje halo za Kovinat in objekt družbene prehrane, izvedli pa so tudi vrsto manjših adaptacijskih del za Samoupravno stanovanjsko skupnost Kočevje. V gradnji je trenutno največja investicija in sicer dom ostarelih občanov (sredstva iz samoprištejstva), večnamenska stavba Opreme, poslovno stanovanjski objekt Podpreska, v bližnji prihodnosti pa bodo pričeli graditi še bencinski servis v Kočevski Reki, toplovod LIK, stanovanjsko gradnjo ob ulici heroja Marincelja II. faza, sodelovali pa bodo tudi pri dozidavi objekta PTT skupaj s SGP Grosuplje.

Temeljna organizacija Gradbeni sektor s sedežem na Reki že leta nazaj dobro posluje in si je s kvaliteto storitev ustvarila med investitorji tolikšen ugled, da ji dela ne primanjkuje tudi v današnjem času, ko se tudi na tem področju zmanjšuje investicijska poraba. S 110 zaposlenimi je že v letošnjem letu dogradila poslovno-stanovanjski objekt Kraljevica, adaptirala PTT objekt na Hreljinu in hotel Adriatik Omišalj ter vrsto drugih objektov za INA.

Obema gradbenima temeljnima organizacijama primanjkuje delavcev za dograditev številnih objektov. Zaradi težkega položaja gradbeništva so tu nizki osebni dohodki, posledica tega pa je, da se srečujeta z veliko fluktuacijo. Vse tri temeljne organizacije so bile s skupino 30 ljudi navzoče v Iraku kot kooperantje SCT Ljubljana.

Temeljna organizacija Strojni obrati se v teh poslabšanih gospodarskih razmerah nahaja v najslabšem položaju. Leto 1984 je zaključila z izgubo, ki jo je pokrila delno s sanacijskim kreditom občinskih rezerv, ostalo pa iz sredstev rezerv delovne organizacije in obeh temeljnih organizacij. Izgubo, ki je v prvem tromesečju znašala cca 9 milijonov so do polletja znižali na 6 milijonov dinarjev. Pričakujejo, da bo tudi ta temeljna organizacija ob 9-mesečnem obračunu izkazala pozitivni rezultat. Vprašanje pa je, če jim bo ob tako zastareli mehanizaciji in visokih cenah repromateriala to tudi uspelo. V delovni organizaciji razmišljajo o nadaljnjem razvoju v prihodnjih nekaj letih. Razvojni program bo moral vključevati tudi posodobitev mehanizacije.

Sporazumeli so se

Del Komunalne k Zidarju

Posledica novega zakona o komunalni dejavnosti, po katerem smejo komunalne delovne organizacije v svoji dejavnosti izvajati le čista komunalna dela, je, da sta delovni organizaciji Komunalna in SGP »Zidar« Kočevje sklenili samoupravni sporazum o prehodu 30 delavcev iz Komunalne k Zidarju, oziroma natančneje k temeljni organizaciji Gradbeni sektor Kočevje. Ta skupina je bila priključena h Komunalni pred leti, ko se je razformiralo tedanje Stanovanjsko podjetje, pri Komunalni pa so nadaljevali z dejavnostjo visoke gradnje. Kot kaže situacija danes, to ni bila

dobra odločitev, saj se je morala ta skupina priključiti Zidarju, ki je že vseskozi registriran za opravljanje te dejavnosti. Povedati je, da so se s priključitvijo te skupine k Zidarju dogovorili tudi za prenos določenih osnovnih sredstev, materiala in drobnega inventarja, s katerimi je ta skupina opravljala svoje delo. Za zdaj bo na novo priključena skupina nadaljevala delo v enakem in že dogovorjenem obsegu, kar pomeni, da občani ne bodo prikrajšani za tiste usluge, ki so jih opravljali že sedaj.

Valentin Mavrin

Valentin Mavrin

O delu borčevske organizacije

Boj za svobodo je sedaj boj za stabilizacijo

V soboto, 8. septembra, je bilo v Koprivniku srečanje borcev 18. divizije. Udeležili so se ga tudi borci drugih enot, krajanji in mladina. Posvečeno je bilo 40-letnici zmagovitih bojev enot 18. divizije z domobranci Rupnikovega bataljona in nemškimi enotami. Svečanost so organizirali krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije Rudnik - Šalka vas ter odbor skupnosti borcev 18. divizije.

Udeležence svečanosti je v imenu krajevne skupnosti in njenih organizacij najprej pozdravil Drago Podreberšek. Za njim je spregovoril o dogodkih pred 40 leti in o takratnem narodnem izdajstvu, ki se nadaljuje še danes, sekretar predsedstva komiteja občinske konference ZK Kočevje Rudi Orel, in se med drugim spomnil, kako se je med vojno kovalo bratstvo jugoslovanskih narodov tudi s skupnimi boji borcev 18. divizije in hrvaških partizanskih enot na območju Gorskoga kotarja.

Po njegovem govoru je predal predsednik občinske skupščine Jože Novak spominsko plaketo skupnosti borcev 18. divizije. Prevzel jo je predsednik skupnosti narodni heroj in general Jože Ožbolt. Kasneje v zahvali je dejal, da je to priznanje vzpodbuda borcem, da se bodo še naprej borili za ideale, ki sta jim jih predstavila ZK in tovariši Tito. General Ožbolt, ki je bil v bojih pri Koprivniku pred 40 leti komandant 8. (Levstikove) brigade, je bil na tem srečanju tudi slavnostni govornik. Najprej je govoril o poteku tiste dvodnevnice oz. sovražnega vdora na osvobodeno ozemlje in porazu elite domobranske enote, ki se po Koprivniku ni nikoli več opomogla. Nato se je vprašal, kdo je kriv za razdvajanje slovenskega naroda med vojno. Poudaril je, da ljudstvo okupacije ni priznalo, saj je le odpor lahko priboril

narodusamostojnost inobstoj. Je pa nekaj hlapcev Rupnikovega in Rožmanovega kova zakrivilo prepad med narodom, kar je terjalo veliko življenj. To naj bo opomin vsem, da je potrebna enotnost. Nato je povedal, da danes nekateri ponovno sramotijo borce, samoupravljanje, družbeni sistemi in druge glavne temelje naše družbe. Kljub vsem gospodarskim težavam moramo take pojave spremljati in ukrepati proti njim, oz. jih zatreti. Ob zaključku govora je poudaril, da se bodo borci vedno zavzemali tudi za stabilizacijo in socialistično samoupravljanje, saj se bodo tako najbolje oddolžili vsem, ki so darovali življenje za zmago nad sovražniki in za socialistično samoupravno Jugoslavijo.

V kulturnem delu svečanosti so nastopili učenci osnovne šole Zbora odposlancev iz Kočevja, vojaki iz Ribnice in delavska godba iz Kočevja. Svečanosti se je udeležilo tudi zastopstvo borcev iz pobratene slovenske občine Dolina pri Trstu v Italiji. Vodil ga je nekdanji župan te občine Dušan Lavriha. Pri spominski plošči padlim borcem pri Koprivniku je med proslavo stala straža mladih teritorialcev. Potem so si posamezne skupine borcev 18. divizije ogledale tudi bližnjo okolico Koprivnika. Obujali so spomine na takratni boj, pa tudi tovariše, ki so padli ali bili ranjeni.

J. P.

General Jože Ožbolt med govorom na proslavi v Koprivniku - foto J. P.

Štiri izobraževalne usmeritve

Tehniška in družboslovna usmeritev

Srednja šola tehniških usmeritev in družboslovja Kočevje je edina šola srednjega usmerjenega izobraževanja na kočevsko-ribniškem področju. Organizirana je kot izobraževalna delovna organizacija in v svoji sestavi nima temeljnih organizacij. Izobražujejo se v glavnem učenci kočevske in ribniške občine; po skrajšanih prilagojenih programih pa tudi učenci iz vse Slovenije. Šola ima 4 izobraževalne usmeritve in več vzgojno-izobraževalnih programov ter smeri.

I. Kovinsko-predelovalna usmeritev

VIP: kovinarstvo in strojništvo smer - oblikovalec kovin (IV. stopnja zahtevnosti), preoblikovalec in spajalec kovin (IV. stopnja zahtevnosti), strojni tehnik (V. stopnja zahtevnosti), VIP: obdelava kovin in upravljanje strojev, skrajšani prilagojeni program (II. stopnja zahtevnosti) (DE Vzgojni zavod Planina pri Rakeku).

II. Tekstilno-tehnološka usmeritev

VIP: tekstilni konfekar, smer - tekstilni konfekar II (IV. zahtevnostna stopnja), VIP: pomočnik tekstilnega konfekarja, skrajšani prilagojeni program (II. stopnja zahtevnosti).

III. Družboslovna usmeritev

VIP: družboslovno-jezikovna dejavnost, smer - družboslovna (V. zahtevnost st.).

IV. Naravoslovno-matematična usmeritev

VIP: naravoslovno-matematična tehnologija (V. stopnja zahtevnosti).

V šolskem letu 1984/85 se izobražujejo:

- kovinarstvo in strojništvo 302 uč.
- obdelava kovin in upravljanje strojev 32 uč.
- tekstilni konfekar 93 uč.
- pomočnik tekstilnega konfekarja 22 uč.
- družboslovno-jezikovna dejavnost 126 uč.
- naravoslovno-matematična dejavnost 29 uč.

SKUPAJ: 604 učenci

Skupaj: 24 oddelkov

Število vozačev: 334 - (55,29%). Število učencev, ki v času šolanja bivajo v DDR Kočevje: 28 (4,63%).

Vsi učenci v kovinskopredelovalni usmeritvi imajo kadrovske štipendije, prav tako tudi večina učenk v tekstilnotehnološki usmeritvi. Kadrovskih štipendij nimajo učenci v družboslovni in naravoslovno-matematični usmeritvi.

Redni pouk poteka samo v dopoldanski izmeni. Za teoretični pouk imamo specialne učilnice za kemijo, biologijo, fiziko, naravoslovni kabinet, 2 specialni učilnici za pouk OTP, fonolaboratorij, 16 splošnih učilnic, 3 didaktične kabinete, šolsko knjižnico in šolsko dvorano. Praktični pouk imajo v šolskih delavnicah:

- za KUP - šolska ključavničarska delavnica, Podgorska 62, Kočevje,
- šolska strojna delavnica, Ljubljanska 19/a, Kočevje,
- za TTU - šolska šiviljska delavnica, stavba TRIKON na Reški c., Kočevje.

Ob praktičnem pouku imajo v šolskih delavnicah tudi proizvodni program.

Učenci 3. letnika KPU (IV. zahtevnostna stopnja) obiskujejo praktično pouk v ozidih ITAS, RIKO, INKOP, ITPP, KOVINAR. Šola ima šolsko kuhinjo, ki nudi malico učencem in vsem delavcem SŠTUD Kočevje.

Na razpise za izobraževanje ob delu ni prijav. V šolskem letu 1984/85 bomo organizirali izobraževanje ob delu v VIP - POMOČNIK TEKSTILNEGA KONFEKCIJARJA za delavke Vezanine Bled. Vzgojno-izobraževalno delo opravlja v šolskem letu 1984/85 38 učiteljev in 4 zunanji sodelavci.

Kadrovska struktura zaposlenih je dobra: mesta so ustrezno zasedena, delno neustrezna zasedba je samo pri strokovnih predmetih in praktičnem pouku.

Proizvodno delo in delovna praksa vseh učencev poteka nemoteno in zelo uspešno ob dobrem sodelovanju in razumevanju delovnih organizacij v obeh občinah.

Po šolskem koledarju se je redni pouk začel 3. 9. 1984 in se bo zaključil 25. 6. 1985. Zimske počitnice bodo od 14. 1. do 26. 1. 1985.

Peter Šobar

Kako iz težav?

Osnovna šola

Osnovna šola Zbora odposlancev je po številu učencev in po številu učiteljev ena največjih v Sloveniji. V njej se v letošnjem šolskem letu uči 1758 učencev pod mentorstvom 92 učiteljev. Skupno število zaposlenih v šoli pa je 138. Redni pouk in interesne dejavnosti, v katere so vključeni vsi učenci, je organiziran v:

- treh stavbah v Kočevju, kjer je 50 čistih oddelkov od 1. do 8. razreda s 1434 učenci in 71 učitelji,
- podružnični šoli Struge, kjer so 4 kombinirani oddelki od 1. do 8. razreda, 62 otrok in 5 učiteljev,
- podružnični šoli Podpreska, kjer 3 učitelji poučujejo v treh kombiniranih oddelkih od 1. do 8. razreda 31 otrok,
- podružnični šoli Željne s 44 otroci v dveh kombiniranih oddelkih od 1. do 4. razreda in 2 učitelja,
- podružnični šoli Livold, kjer je 52 otrok v treh čistih oddelkih od 1. do 3. razreda,
- celodnevni osnovni šoli Stara cerkev, kjer 6 učiteljev vodi celodnevno bivanje 101 učenca v 4 čistih oddelkih od 1. do 4. razreda

- osnovni šoli Kočevska Reka, kjer 44 otrok obiskuje 2 kombinirana oddelka od 1. do 4. razreda pod vodstvom 2 učiteljev. V šole se z avtobusi vozi okrog 300 učencev. Na centralno šolo v Kočevju se vozijo otroci iz Koprivnika, Spodnjega loga, Poloma, Starega loga, Borovca itd. Učenci iz Predgrada pa se vozijo v Stari trg - občina Črnomelj. Na območju naše občine deluje še osnovna šola Vas Fara s podružnično šolo v Osilnici. Tu poučuje 8 učiteljev 75 otrok v kombiniranih oddelkih od 1. do

8. razreda. Poleg rednega šolskega dela so učenci vključeni v različne interesne dejavnosti, med katerimi prednjačijo športne in kulturne. Na centralni šoli Zbora odposlancev je v okviru šolskega športnega društva v lanskem šolskem letu delovalo 25 vadbenih skupin. Izreden športni dosežek so dosegle rokometnice, ki so osvojile najvišji pionirski naslov - republiški. Vidne uspehe so zabeležile odbojkarice, košarkaši, dve atletinji, igralci namiznega tenisa itn. Bolj kot športni uspehi so širši javnosti znani učenci, ki se udeležujejo na kulturnem področju. V lanskem šolskem letu so učenci iz šolskega kulturnega društva iz Kočevja več kot 40-krat nastopili na kulturnih prireditvah in proslavah za širšo javnost. Z uspehim recitalom partizanske lirike so sodelovali tudi na zaključni prireditvi šole Simon Gregorčič v Dolini pri Trstu. V lanskem šolskem letu smo skupaj z ozdi pripravili odprte dneve delovnih organizacij, na katerih so se učenci seznanili z delovnimi procesi, poklici, možnostjo zaposlitve in štipendiranja. Tako se je več učencev kot v preteklih letih odločilo za poklice v lesni in kemični stroki.

Delo v šoli otežkočajo predvsem prostorske težave - stare funkcionalno in higiensko tehnično neustrezne stavbe in premajhno število učilnic in telovadnic. Število učencev vsako leto narašča in v naslednjih letih bomo morali v Kočevju ponovno uvesti dvoimenski pouk. Razmišljanja o uvedbi samoprispevka, ki bi ga namenili posodobitvi in razširitvi šolskih prostorov na območju vse občine, se šele pričenjajo.

Oprema Kočevje

Razvoj delovne organizacije

Delovna organizacija Oprema Kočevje se je razvila iz nekdanjih družbenih obrtnih delavnic Mizarstvo, Tapetništvo, Pleskarstvo in Steklarstvo, ki so začele delovati v Kočevju že pred 36 leti, Mizarstvo celo pred 38 leti. Naštete obrtne delavnice so se leta 1961 združile v enoto organizacijo Obrtno podjetje OPREMA Kočevje. Začetni program podjetja je bil izdelava oblažinjnega in drugega pohištva, sedlarskih izdelkov ter nudenje mizarških, steklarskih, tapetniških in pleskarskih storitev.

S programirano proizvodnjo in specializacijo proizvodnje je pričela Oprema po letu 1974.

V letu 1975 se je organizacija preimenovala v Proizvodno podjetje OPREMA Kočevje in reorganizirala tako, da so bile ustanovljene tri temeljne organizacije združenega dela in delovna skupnost skupnih služb.

Po opravljeni reorganizaciji je organizacija pristopila k načrtni gradnji proizvodnih objektov in nakupu novejših strojne opreme. Zgrajenih je bilo pet proizvodnih objektov z neto koristno površino 4850 m², ter skladiščnih prostorov v neto koristni površini 1250 m². Kupljena je kompletna strojna oprema za tovarno za proizvodnjo PVC platna, konfekcije ter strojna oprema za novo-zgrajene objekte lesne predelave.

S priključitvijo Usluge Rudnik je pridobila organizacija dodatne proizvodne kapacitete in prostor za nadaljnjo širitev.

Proizvodni program

TOZD SINTEP proizvaja PVC platna in plastisole za izdelavo tesnil in drugih izdelkov, izdeluje ponjave iz PVC platna za avtomobile, traktorje, železniške vagonce, čolne in ladje ter platna za zaščito pitne vode in tušelske izolacije, ponjave za vinogradništvo in še vrsto drugih izdelkov.

TOZD Lesna predelava izdeluje laboratorijsko pohištvo (opre-

Leto	Izvoz na konvertibilno področje (v din)	Izvoz na klirniško področje (v din)
1981	73.000.000	208.000.000
1982	80.000.000	323.000.000
1983	115.000.000	472.000.000
1984 plan	127.000.000	1.200.000.000

Izvoz na konvertibilno področje bomo povečali v letu 1985, ko bomo začeli z nekoliko širšo kooperacijo z Zahodno Nemčijo in proizvodnjo določenih elementov za kupea v Italiji. Realizacija teh poslov je bila predvidena že letos, vendar smo v določenem zaostanku vsled priprave proizvodnih prostorov in nepravčasne dobave strojne opreme domačih proizvajalcev.

Izvoz na konvertibilno področje moramo doseči vsaj v obsegu, da bomo z ustvarjenimi deviznimi sredstvi krili potrebe po uvozu. Seveda hkrati iščemo tudi rešitve v skupnih vlaganjih v domačo industrijo, kjer bi začeli izdelovati nekatere polizdelke in izdelke iz domačih surovin, s katerimi bomo nadomestili uvozne, ter v industrijo, ki je že izvozno usmerjena in bo s svojim deviznim prilivom lahko krila nakup surovin za polizdelke, namenjene za našo nadaljnjo obdelavo. V ta namen smo šli v skupno investicijo z EKK Prijedor OUR Steasin Ljubija, kjer bo stekla proizvodnja kislinoodpornih keramičnih ploščic in korit, ki se vgrajujejo v laboratorijsko opremo. Š to proizvodnjo se bo zmanjšal uvoz za najmanj 2.000.000 DM letno.

V PVC platnu, ki ga proizvajamo, je vgrajenega 64% materiala iz uvoza, upošteva ude-

mo) za opremljanje laboratorijev (šolskih, bolnišničnih, proizvodnih, znanstvenih) in lesne izdelke po naročilu.

TOZD Usluga opravlja predvsem pleskarske in steklarske storitve. Obseg proizvodnje nenehno raste in bo v letošnjem letu 16-krat večji, kot je bil leta 1975. Ta rast je karakteristična za TOZD Lesna predelava in Sintep, medtem ko je v TOZD Usluga znatno nižja.

V letošnjem letu načrtuje delovna organizacija celotni prihodek v vrednosti 1.688.000.000 din, dohodek v vrednosti 602.000,00 din in čisti dohodek 390.000,000 din.

Kljub težavam v plasmaju in nabavi reprodukcijskega materiala in surovin predvidevamo, da bomo planirani obseg proizvodnje in prodaje prekoračili za cca 15%. Zamrznitev pročajnih cen in veliko višje cene hodnega materiala bodo bistveno vplivale na ostanek dohodka v TOZD SINTEP in USLUGA, nekoliko manj pa v TOZD Lesna predelava, kjer je več kot dve tretjini proizvodnje prodane v izvoz. Za proizvode, ki so pretežno investicijskega značaja (ponjave, laboratorijsko pohištvo), iščemo že od vsega začetka možnost plasmaja naših proizvodov na tujih tržiščih, saj so se investicijske naložbe v Jugoslaviji občutno zmanjšale. Hkrati pa nas v to silijo tudi potrebe po uvozu surovin in nekaterih reprodukcijskih materialov, ki so vgrajeni v naših proizvodih, katere pa trenutno ni mogoče nadomestiti z domačimi. Proizvajalcem v Jugoslaviji moramo za dobave polizdelkov ali surovin dati 100% devizno pokritje za surovine, ki jih uvažajo za svojo proizvodnjo, zlasti za PVC prah, sintetično tkanino, alkohole, pigmente itd. Proizvodnjo usmerjamo v izvoz že od leta 1979 dalje. V prvih letih je bil izvoz manjši, od leta 1981 dalje pa ga stalno povečujemo. Tako smo dosegli sledeče rezultate po enotnem tečaju 1 US \$ = 124,80 din:

Glasilo "Kočevske novice" občinske konference SZDL Kočevje ureja uredniški odbor v sestavi: Mirica Dimitrijević - predsednica, Vlado Gašparac - odgovorni urednik, Rudi Müller - glavni urednik in člani Cveto Arko, Viktor Dragaš, Slavka Janša, Danica Kaplan, Jože Lindič, Valentin Mavrnid, Miljan Mlakar, Ivo Stanič, Tanja Svetličič in Danilo Škulj. Uredništvo: 61330 Kočevje, Ljubljanska 7 - telefon (061) 851-061. Glasilo izhaja v nakladi 6.400 izvodov v soredniški organizaciji centra Delavske enotnosti za razvijanje obveščanja in združeni delu, Ljubljana, Celovška 43, tiska pa ga ČGP Delo. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka po sklepu komiteja SRS za informiranje št. 421-1/72.